

Civilutskottets betänkande 2021/22:CU3

En ny konsumentköplag

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ny konsumentköplag och övriga lagändringar. Den nya konsumentköplagen ska innehålla regler om både köp av varor och avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster. Syftet är att skapa ett modernare och mer heltäckande konsumentskydd.

Lagförslagen innebär bl.a. att tidsfristen för den omvända bevisbördan vid köp av varor förlängs från sex månader till två år. Därutöver införs vissa särskilda regler vid konsumentköp av levande djur. Syftet är att få till stånd en mer ändamålsenlig ordning för både näringsidkare och konsumenter samt bidra till en god djurvälstånd och att djuren respekteras vid sådana köp.

Den nya konsumentköplagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2022.

Vidare föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen. Enligt utskottet bör regeringen återkomma till riksdagen med ett lagförslag som undantar köp av dyrare djur från konsumentköplagens tillämpningsområde. Utskottets förslag grundas på förslag i motioner.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns elva reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och två särskilda yttranden (S, V, L, MP). I en av reservationerna (S, V, L, MP) föreslås att riksdagen inte gör något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:85 En ny konsumentköplag.

Tolv yrkanden i följdmotioner.

20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Regeringens lagförslag	7
Avlämnande och näringsidkarens ansvar för fel	10
Den omvända bevisbördan	12
Reklamation m.m.	15
Avhjälpande eller omleverans	18
Köp av levande djur	19
Förslag om ytterligare åtgärder vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll	23
En framtida utvärdering av lagstiftningen m.m.	26
Reservationer	29
1. Avlämnande och näringsidkarens ansvar för fel, punkt 2 (SD)	29
2. Avlämnande och näringsidkarens ansvar för fel, punkt 2 (KD)	30
3. Den omvända bevisbördan, punkt 3 (C, KD)	30
4. Reklamation m.m., punkt 4 (C)	31
5. Avhjälpande eller omleverans, punkt 5 (M)	32
6. Avhjälpande eller omleverans, punkt 5 (C, MP)	32
7. Köp av levande djur, punkt 6 (S, V, L, MP)	33
8. Förslag om ytterligare åtgärder vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll, punkt 7 (C)	34
9. Förslag om ytterligare åtgärder vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll, punkt 7 (KD)	34
10. En framtida utvärdering av lagstiftningen m.m., punkt 8 (M)	35
11. En framtida utvärdering av lagstiftningen m.m., punkt 8 (MP)	36
Särskilda yttranden	38
1. Köp av levande djur, punkt 6 (S, V, L)	38
2. Köp av levande djur, punkt 6 (MP)	38
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	39
Propositionen	39
Följdmotionerna	39
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	41
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	44
<i>Bilaga 3</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2021/22: MJU4y	69

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. konsumentköplag,
 2. lag om ändring i lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker,
 3. lag om ändring i köplagen (1990:931),
 4. lag om ändring i produktansvarslagen (1992:18),
 5. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),
 6. lag om ändring i kommissionslagen (2009:865).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:85 punkterna 1–6.

2. Avlämnande och näringsidkarens ansvar för fel

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 16 och
2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (KD)

3. Den omvända bevisbördan

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 19,
2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 21,
2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP)
yrkande 3,
2021/22:4111 av Emma Hult m.fl. (MP) yrkande 3,
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 79,
2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 2 och
2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 3 (C, KD)

4. Reklamation m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 20,
2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 22,
2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 15 och
2021/22:4111 av Emma Hult m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 4 (C)

5. Avhjälpande eller omleverans

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 3 och

2021/22:4390 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (C, MP)

6. Köp av levande djur

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att köp av dyrare djur bör undantas från konsumentköplagens tillämpningsområde och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4384 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) och

2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 1,
bifaller delvis motionerna

2021/22:847 av Sofia Westergren m.fl. (M),

2021/22:3100 av Cecilia Widegren (M) yrkande 4 och

2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 4 och
avslår motionerna

2021/22:3100 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–3 och

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47.

Reservation 7 (S, V, L, MP)

7. Förslag om ytterligare åtgärder vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 21 och

2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 3.

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (KD)

8. En framtida utvärdering av lagstiftningen m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 23,

2021/22:4196 av Elisabeth Falkhaven (MP) yrkande 1,

2021/22:4388 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2
samt

2021/22:4390 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 10 (M)

Reservation 11 (MP)

Stockholm den 24 mars 2022

På civilutskottets vägnar

Larry Söder

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilander (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Ida Drougge (M), Jon Thorbjörnson (V), Jakob Olofsgård (L) och Martin Marmgren (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2021/22:85 En ny konsumentköplag. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Fem motioner med sammanlagt tolv yrkanden har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlar utskottet även tolv motioner med 20 yrkanden från allmänna motionstiden 2021/22. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Civilutskottet hade den 12 maj 2016 en överläggning med företrädare för regeringen om direktivförslaget om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Civilutskottet har gett miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen och följdmotionerna i de delar som berör miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde. Yttrandet återges i bilaga 3.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till konsumentköplag och övriga lagändringar.

Propositionen

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i propositionen en ny konsumentköplag som ska ersätta 1990 års konsumentköplag. Genom den nya lagen genomförs två EU-direktiv på konsumenträttens område: ett direktiv om försäljning av varor (som i fortsättningen benämns varudirektivet) och ett direktiv om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster (som i fortsättningen benämns digitaldirektivet). Mot bakgrund av förändrade konsumtionsvanor samt en ökad digital och gränsöverskridande handel finns det enligt regeringen behov av en modernisering av konsumentköprätten. Den nya konsumentköplagen föreslås därför innehålla regler om både köp av varor och avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster. Syftet är att skapa ett bättre och mer heltäckande konsumentskydd.

Enligt propositionen föreslås den nya lagen reglera vad som gäller för leverans av varor och digitalt innehåll samt vid dröjsmål med att leverera eller betala. Lagen föreslås också reglera vad som utgör fel på en vara eller digitalt innehåll, vem som ansvarar för felet och vilken rätt konsumenten har att få felet avhjälpt. Regeringen föreslår dessutom att det införs vissa särskilda regler vid konsumentköp av levande djur. Syftet är att få till stånd en mer ändamålsenlig ordning för både näringsidkare och konsumenter samt att bidra till en god djurvälstånd och att djuren respekteras vid sådana köp.

Utöver de ändringar som de nya direktiven föranleder överförs ett antal bestämmelser i 1990 års konsumentköplag till den nya konsumentköplagen med i huvudsak språkliga eller redaktionella ändringar.

Den nya konsumentköplagen och de övriga lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2022.

De lagförslag som innebär förändringar i förhållande till nuvarande reglering är i huvudsak följande.

Köp av varor

Regeringen föreslår en ny konsumentköplag som ska gälla vid köp av varor som en näringsidkare säljer eller förmedlar till en konsument. En nyhet som föreslås är att lagens bestämmelser om varor även ska gälla varor med digitala

delar. För den varutypen föreslås även vissa särbestämmelser för det digitala innehållet.

En annan nyhet är att tidsfristen för den omvända bevisbördan vid köp av varor ska förlängas. Förslaget innebär i korthet att alla fel som visar sig under två år efter köpet av en vara som utgångspunkt ska anses vara fel som näringsidkaren ansvarar för (se vidare under avsnittet Den omvända bevisbördan).

Regeringen ser inte något behov av att införa nya typer av påföljder vid fel på varor eftersom i princip samma typer av påföljder står till buds för konsumenten i den nuvarande konsumentköplagen som i varudirektivet. Regeringen föreslår dock nya regler om parternas skyldigheter i samband med avhjälpande och omleverans, bl.a. att näringsidkaren ska ta bort en felaktig vara och installera en felfri vara eller bära kostnaderna för borttagandet och installationen.

Konsumenten ska även fortsättningsvis ha rätt till påföljderna prisavdrag eller hävning. Regeringen föreslår emellertid att det införs ytterligare skäl för konsumenten att få göra dessa påföljder gällande, bl.a. om näringsidkaren vid avhjälpande eller omleverans inte tar hand om den felaktiga varan eller om felet på varan är allvarligt.

En uttrycklig bestämmelse föreslås om att konsumenten måste lämna en hävningsförklaring till näringsidkaren vid fel på en vara.

Dessutom föreslår regeringen att det införs en särskild bestämmelse om hävning när endast en del av varorna är felaktiga.

Närmare om köp av varor med digitala delar

Varor med integrerade digitala delar blir allt vanligare på både den svenska och den europeiska marknaden. Regeringen föreslår att för varor med digitala delar ska det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som utgångspunkt ingå i köpet av varan, om parterna inte har avtalat något annat.

Regeringen anför att de digitala delarnas speciella karaktär dock föranleder särskilda regler i vissa avseenden, bl.a. vad gäller näringsidkarens ansvar för fel i en vara med digitala delar och näringsidkarens återbetalningsskyldighet vid hävning.

Avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster

Nya regler föreslås för avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster som konsumenterna köper fristående, dvs. utan att innehållet eller tjänsten utgör en del av en vara eller behövs för att en vara ska fungera. När begreppet digitalt innehåll används i fortsättningen inkluderar det digital tjänst.

Den nya lagen föreslås vara tillämplig när konsumenten betalar för det digitala innehållet och även när konsumenten som motprestation till näringsidkaren tillhandahåller sina personuppgifter, dock med vissa angivna undantag.

Regeringens utgångspunkt är att reglerna så långt möjligt ska vara enhetliga för köp av varor och för avtal om tillhandahållande av digitalt material. I flera avseenden hänvisas därför till vad som gäller för köp av varor. Detta gäller bl.a. påföljder vid näringsidkarens och konsumentens dröjsmål, krav och fel på det digitala innehållet samt konsumentens betalningsskyldighet och avbeställning.

Regeringen föreslår att den nya lagen ska ställa krav på att näringsidkaren ska tillhandahålla ett digitalt innehåll i den senaste tillgängliga versionen. Nya regler föreslås även vad gäller näringsidkarens ansvar för fel i det digitala innehållet och vid fel på grund av bristande integrering.

De påföljder som står till buds för en konsument vid fel på digitalt innehåll föreslås i huvudsak vara desamma som vid fel på en vara. Särskilda bestämmelser föreslås dock om verkningar av konsumentens hävning, formerna för näringsidkarens återbetalning och näringsidkarens möjligheter att ändra ett digitalt innehåll.

Utskottets ställningstagande

De flesta människor i Sverige är konsumenter som regelbundet köper och använder olika varor och tjänster. Våra konsumtionsvanor är i ständig förändring, och handeln blir alltmer gränsöverskridande och digital till sitt innehåll. Utskottet välkomnar därför regeringens lagförslag om en ny konsumentköplag som även ska omfatta varor med digitala delar och avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll.

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen antar regeringens lagförslag. Utskottet anser att riksdagen bör anta lagförslagen av de skäl som anförs i propositionen.

Utskottet övergår nu till att behandla motionsyrkanden med förslag om tillkännagivanden om den nya konsumentköplagens framtida utformning.

Avlämnande och näringsidkarens ansvar för fel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en tvåårig ansvarsperiod för näringsidkare och ett tydliggörande om när en vara ska anses vara i köparens besittning.

Jämför reservation 1 (SD) och 2 (KD).

Motionerna

Följdmotion

I kommittémotion 2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att näringsidkarens ansvarsperiod för fel ska vara två år. Motionärerna uppger att även om det finns en möjlighet att sätta en längre frist än vad varudirektivet föreskriver, är en frist om tre år varken nödvändig eller proportionerlig.

Motion från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att tydliggöra i lagstiftningen när en vara ska anses vara i köparens besittning. Motionärerna anför bl.a. att enligt gällande rätt går risken för en vara över på konsumenten vid olika tidpunkter beroende på om konsumenten bor i villa eller lägenhet.

Propositionen

Avlämnande

I den nuvarande konsumentköplagen finns regler om varans avlämnande (leverans av varan). Reglerna behandlar platsen och tiden för avlämnandet, förutsättningarna för att ett avlämnande har skett samt kostnaderna och risken för varan. Regeringen föreslår att dessa bestämmelser i huvudsak förs över till den nya lagen. En vara ska därför, liksom hittills, anses avlämnad när konsumenten (själv eller i vissa fall genom en transportör eller någon annan) har fått varan i sin besittning. Vidare föreslås, liksom hittills, att risken för varan går över på konsumenten i samband med avlämnandet. Regeringen anser att det varken är nödvändigt eller lämpligt att klargöra besittningsbegreppet i en bestämmelse som förs i sak oförändrad över till den nya lagen (s. 58).

En särbestämmelse föreslås när en vara med digitala delar ska anses avlämnad. En sådan vara ska anses avlämnad först när köparen har fått den fysiska komponenten i sin besittning och även tillhandahållits det digitala innehållet. Om det digitala innehållet ska tillhandahållas kontinuerligt under en period ska avlämnande anses ha skett när tillhandahållandet påbörjas. Även

för fristående digitalt innehåll föreslås en särregel med innebörden att ett sådant digitalt innehåll ska anses tillhandahålllet när konsumenten ges tillgång eller åtkomst till innehållet.

Näringsidkarens ansvar för fel

Motion 2021/22:4387 (KD) yrkande 1 om näringsidkarens ansvar för fel är begränsad till att avse vad som föreslås för varor. Redogörelsen nedan tar därför inte upp vad som särskilt gäller näringsidkarens ansvar för fel på de digitala delarna i en vara eller vid avtal om tillhandahållande av fristående digitalt innehåll.

Enligt den nuvarande konsumentköplagen gäller att näringsidkaren svarar för fel som uppstod senast vid avlämnandet (ursprungliga fel) och som visar sig senast under en viss tidsperiod därefter. Sedan drygt femton år tillbaka är den tiden tre år i Sverige.

Ansvarstiden har i den nuvarande konsumentköplagen formulerats som en yttersta reklamationsfrist, dvs. den tid som konsumenten får göra gällande att varan är behäftad med ett ursprungligt fel. I den nya lagen anges näringsidkarens ansvarsperiod i stället till den yttersta tid under vilken ett fel behöver visa sig för att näringsidkaren ska vara ansvarig för det (s. 86 f.).

Enligt varudirektivet ska näringsidkarens ansvarsperiod för fel vara minst två år men medlemsstaterna får behålla eller införa en längre tidsperiod. Regeringen föreslår i propositionen att näringsidkaren ska svara för fel på varan som funnits vid avlämnandet (ursprungliga fel) och att ansvarstiden ska vara tre år från avlämnandet. Regeringen anför bl.a. följande skäl för att ansvarsperioden ska vara tre år (s. 87 f.):

Regeringen anser att särskilt vikten av att upprätthålla ett starkt konsumentskydd med styrka talar till stöd för att behålla en treårig ansvarsperiod i Sverige. En förändring från tre till två år skulle nämligen innebära en försämring av det svenska konsumentskyddet. Under det tredje året efter avlämnandet av en vara skulle en konsument inte längre kunna göra gällande felpåföljder trots att det är fråga om ett ursprungligt fel på varan. Enligt regeringens uppfattning är det rimligt att en konsument har rätt att göra gällande fel som visar sig under en längre tid än två år från köpet. Det gäller inte minst för kapitalvaror som förväntas hålla under en längre tid. Sådana varor är ofta dyrbara i inköp, och fel i dem kan få stora ekonomiska följdverkningar för konsumenten. Konsumenten har därmed vid denna typ av varor ett extra stort skyddsbehov.

— — —

Vid en samlad bedömning anser regeringen att intresset för konsumenten att kunna göra gällande påföljder vid fel i varor under en längre tid än två år med styrka talar för att nuvarande längd på näringsidkarens ansvarsperiod inte förkortas och att en sådan längre frist inte medför några påtagliga negativa konsekvenser för näringsidkarna. Regeringen föreslår därför att det i den nya lagen tas in en bestämmelse om en treårig ansvarsperiod för näringsidkaren.

Regeringen föreslår vidare att om näringsidkaren åtagit sig att installera varan gäller ansvaret för fel i tre år från att installationen utförts. Vissa undantag

föreslås också vad gäller näringsidkarens yttersta felansvarstid, bl.a. om näringsidkaren handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder. Då ska ingen begränsning i tid gälla för näringsidkarens ansvar.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan anser regeringen att det varken är nödvändigt eller lämpligt att klargöra besittningsbegreppet i en bestämmelse som överförs i sak oförändrad till den nya konsumentköplagen. Utskottet delar den bedömningen, och utskottet är därmed inte berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2021/22:2534 (SD) yrkande 16. Motionsyrkandet bör avslås.

Som regeringen framhåller i propositionen är vikten av att upprätthålla ett starkt konsumentskydd ett tungt skäl för att Sverige bör behålla en ansvarsperiod på tre år när det gäller näringsidkarens ansvar för ursprungliga fel i varan. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom förslaget om en tvåårig ansvarsperiod, och utskottet avstyrker därför motion 2021/22:4387 (KD) yrkande 1.

Den omvända bevisbördan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en ettårig frist för den omvända bevisbördan. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden som får anses tillgodosedda genom förslaget till en ny konsumentköplag.

Jämför reservation 3 (C, KD).

Motionerna

Följdmotioner

I kommittémotion 2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att den omvända bevisbördan för säljare när det gäller fel ska gälla under ett år (yrkande 2). Ett motsvarande förslag finns också i kommittémotion 2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 2.

Motioner från allmänna motionstiden

I partimotion 2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) begärs ett tillkännagivande om att förlänga fristen för den omvända bevisbördan vid fel på en vara till två år (yrkande 79). Liknande förslag finns även i motion 2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) yrkande 3 och motion 2021/22:4111 av Emma Hult m.fl. (MP) yrkande 3.

I kommittémotion 2021/22:2534 anför Angelica Lundberg m.fl. (SD) att tidsfristen bör förlängas när det gäller omvänd bevisbörda för ursprungliga fel vid konsumentköp. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 19).

I kommittémotion 2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om en förlängning av företags konsumenträttsliga bevisbörda för ursprungliga fel. Motionärerna anför bl.a. att den lagstadgade konsumenträtten för produkter bör utökas så att företag har bevisbördan i ett år, i stället för dagens sex månader.

Propositionen

En näringsidkare ansvarar endast för fel som är ursprungliga, och som utgångspunkt behöver konsumenten visa att det är fel på en vara och att felet är ursprungligt.

I den nuvarande konsumentköplagen finns en särskild presumptionsregel som syftar till att underlätta för konsumenten att hävda sin rätt vid fel på varan. Regeln innebär att ett fel på varan som visar sig inom sex månader från köpet ska anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art. Under denna sexmånadersperiod är det alltså näringsidkaren som måste bevisa att felet inte var ursprungligt (den omvända bevisbördan). Varudirektivet kräver att fristen för den omvända bevisbördan förlängs till minst ett år och högst två år.

I propositionen föreslår regeringen att presumptionsregeln vid fel på varor förses med en tvåårig frist. Som skäl för detta anføres bl.a. följande (s. 93 f.):

Fråga är då om varudirektivets möjlighet att ha en tvåårsfrist bör utnyttjas eller om minimifristen om ett år ska väljas.

Det finns skäl som talar för att fristen ska bestämmas till ett år. Utredningen föreslår det och de flesta remissinstanserna tillstyrker det förslaget. Att förlänga tiden till ett år innebär en fördubbling av tiden jämfört med i dag. Som framgår av bl.a. kommissionens konsekvensanalys av direktivförslaget, och som bl.a. Branschorganisationen Färg Möbler och Interiör bekräftar, är det ovanligt att ursprungliga fel visar sig senare än ett år, särskilt för varor som inte redan omfattas av kommersiella garantier som säkerställer längre gående ansvar för näringsidkaren. Behovet av en ännu längre frist är därför sannolikt litet. Det skulle dock leda till fler reklamationer. Ju längre tid konsumenten har haft varan i sin besittning, desto svårare är det typiskt sett för en näringsidkare att motbevisa konsumentens påstående om ursprungligt fel. En längre frist än ett år skulle därför kunna leda till vissa ökade kostnader för näringsidkarna. Slutligen talar vikten av enhetliga regler för att en ettårsfrist väljs eftersom en sådan frist måste gälla för fel i digitalt innehåll enligt digitaldirektivet (se avsnitt 7.8.2).

Det finns samtidigt starka skäl för en tvåårig frist. För den enskilda konsumenten som drabbas av fel i sin vara kommer en förlängning till två år att upplevas som positivt. Samtliga remissinstanser som företräder eller bevakar konsumentintressena, bl.a. Konsumentverket och Sveriges Konsumenter, förordar en frist på två år. Några medlemsstater har redan sedan tidigare en tvåårig frist, t.ex. Frankrike, eller inför en sådan frist med anledning av genomförandet av varudirektivet, t.ex. Spanien. Det kan

vidare noteras att i kommissionens förslag till varudirektiv var fristen bestämd till två år. Det förekommer dessutom redan i dag en tvåårsfrist i konsumentköplagen för köp av byggnadsdelar vid småhusentreprenad.

Enligt regeringen skulle en förlängning av presumtionsfristen till två år innebära en välkommen stärkning av konsumentskyddet. För konsumenten kan det leda till en ökad trygghet vid köp av varor och stärkt ställning i förhållande till näringsidkaren när ett fel visar sig på varan. Det är viktigt att det finns en balans mellan konsumentens rättigheter och näringsidkarens skyldigheter. Av kommissionens konsekvensanalys framgår att det enligt en konsumentundersökning endast var nio procent av samtliga fel som reklamerades under perioden ett till två efter köpet, något som talar för att effekterna av en förlängning av presumtionsfristen till två år är begränsade. Det kan vidare anmärkas att kravet för att näringsidkaren ska anses ha lagt fram tillräcklig bevisning för att bryta presumptionen om ursprungligt fel är lägre än vad som normalt gäller. Vad som krävs kan visserligen variera i det enskilda fallet men som Högsta domstolen uttalat är den tid som har gått sedan varan avlämnades en viktig faktor (se rättsfallet NJA 2013 s. 524). Som nämns ovan omfattas många av de varor där det kan bli aktuellt med sena reklamationer i stor utsträckning redan av kommersiella garantier. I förlängningen bör dessutom en förändring av detta slag på sikt kunna öka konsumenternas förtroende för marknaden, vilket gynnar även näringslivet.

Förutom ett stärkt konsumentskydd finns det anledning att lyfta även hållbarhet som ett skäl för en förlängning av den omvända bevisbördan till två år.

Utredningen har i och för sig inte funnit belägg för att en längre tidsperiod för den omvända bevisbördan skulle bidra till en längre livslängd för varor. Utredningen lutar sig emellertid i denna bedömning på en tidigare utredning om cirkulär ekonomi. Den utredningen ansåg att fristen borde förlängas till två år (SOU 2017:22 s. 337) och menade att en effekt av det bör bli att marknaden, åtminstone i viss utsträckning, styrs mot högre kvalitet och mer hållbara varor.

Regeringen arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor och presenterade bl.a. 2020 en strategi om cirkulär ekonomi för omställningen i Sverige. I strategin och i en efterföljande handlingsplan redovisas olika fokusområden. Det handlar bl.a. om hållbar produktion och produktdesign samt hållbara sätt att konsumera i syfte att öka varors livslängd och främja deras reparabilitet samtidigt som konsumenternas intressen tillgodoses.

I skäl 32 i varudirektivet understryks vikten av att säkerställa en längre livslängd för varor, för att skapa mer hållbara konsumtionsmönster och främja en cirkulär ekonomi. Enligt artikel 7.1 d utgör hållbarhet ett objektiva krav på varan. I kommissionens strategi för konsumentpolitiken 2020 uttalas att den framtida översynen av varudirektivet utgör ett tillfälle att undersöka vad mer som kan göras för att främja mer hållbara, cirkulära produkter. Olika alternativ för konsumenterna kommer att övervägas, t.ex. att förlänga ansvarsperioden för varor. Som skäl för en längre frist menar Konsumentverket och Sveriges Konsumenter att det är värdefullt att näringsidkare får ytterligare incitament att tillverka och sälja hållbara varor. De menar att detta i förlängningen även är positivt för näringsidkarna genom att det i sin tur leder till en minskad belastning på dem när det gäller reklamationer.

Enligt regeringen kan det på goda grunder hävdas att en förlängd frist skulle ha en positiv påverkan på miljön, i vart fall på längre sikt. Fristen ger visserligen inte en sådan direkt effekt men det innebär endast att behovet av styrmedel är större. En längre frist innebär att fler konsumenter med framgång kan reklamera fel och i ett senare skede. För näringsidkarna

är det då kostnadseffektivt att verka för att det produceras mer hållbara varor. Det är viktigt att Sverige har en hög hållbarhetsambition och är pådrivande i arbetet för en cirkulär ekonomi och i förlängningen en grön tillväxt och bättre miljö. Ett starkt konsumentskydd skapar incitament att producera varor som håller längre. Konsumenterna kräver i allt högre utsträckning hållbara produkter och det gäller då att näringsidkaren kan erbjuda sådana produkter.

Sammantaget anser regeringen att vikten av ett stärkt konsumentskydd och en ökad hållbarhet med styrka talar för att fristen förlängs till två år och att en sådan förlängning kan införas utan att det bör medföra några betydande nackdelar för näringsidkarna. Av motsvarande skäl som anförs i avsnitt 6.11.2 anser regeringen vidare att det är befogat och proportionerligt att gå längre än direktivets minimiharmonisering i detta avseende. Den presumtionsregel vid fel på varor som införs i den nya lagen bör därför förses med en tvåårig frist. Det bör i den nya lagen tydliggöras att det är näringsidkaren som har bördan att motbevisa presumptionen (jfr rättsfallet NJA 2013 s. 524 p. 18).

Regeringen föreslår vidare särregler om den omvända bevisbördan för det digitala innehållet i varor med digitala delar och vid avtal om tillhandahållande av fristående digitalt innehåll.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har regeringen i propositionen utförligt redogjort för skälen till förslaget om en tvåårig frist för den omvända bevisbördan. Regeringen har bl.a. pekat på att förlängningen innebär ett stärkt konsumentskydd och ger näringsidkarna ett incitament att erbjuda hållbara produkter. Utskottet instämmer i det som regeringen anför i dessa delar, och utskottet avstyrker därför motionerna 2021/22:4386 (C) yrkande 2, 2021/22:3231 (C) yrkande 21 och 2021/22:4387 (KD) yrkande 2.

Övriga motionsyrkanden är tillgodosedda genom förslaget till en ny konsumentköplag som utskottet har tillstyrkt ovan. Motionerna 2021/22:4199 (L) yrkande 79, 2021/22:4063 (MP) yrkande 3, 2021/22:4111 (MP) yrkande 3 och 2021/22:2534 (SD) yrkande 19 bör därför avslås.

Reklamation m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en differentierad reklamationsrätt och att reklamationsrätten ska följa varan.

Jämför reservation 4 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur differentierad reklamationsrätt kan införas. Enligt motionärerna är det rimligt att

reklamationstiden är längre för produkter som också har en längre förväntad livslängd. Även i motion 2021/22:4111 av Emma Hult m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att koppla reklamationsrätten till förväntad livslängd på en vara. Motionärerna föreslår att varor med en förväntad livslängd på över två år ska ha en reklamationstid på fem år.

I kommittémotion 2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 22 föreslås ett tillkännagivande om att reklamationsrätten ska följa varan i stället för att stanna hos den ursprungliga köparen eller ägaren. Motionärerna anser att detta behövs bl.a. för att stödja återanvändning och vidareförsäljning av produkter som enskilda inte längre behöver.

I kommittémotion 2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att konsumenträtten och reklamationsrätten på vanligt förekommande produktgrupper bör stärkas och utvecklas. Motionärerna anför bl.a. att reklamationsrätten bör följa varan i stället för att stanna hos den ursprungliga köparen.

Propositionen

I den nuvarande konsumentköplagen finns en reklamationsplikt som innebär att konsumenten inom en viss tid måste anmäla fel på en vara till näringsidkaren för att lagens bestämmelser om påföljder vid fel ska aktualiseras. I varudirektivet föreskrivs inte att en reklamationsfrist måste finnas. Däremot anges att medlemsstaterna får behålla eller införa bestämmelser om att konsumenten för att utnyttja sina rättigheter är skyldig att upplysa näringsidkaren om bristande avtalsenlighet inom en tidsperiod på minst två månader från den dag då konsumenten upptäckte felet. Direktivets reglering är således inte obligatorisk utan ger medlemsstaterna en möjlighet, om de så önskar, att ha en reklamationsplikt för konsumenten.

Regeringen anför att den svenska reklamationsplikten för konsumenter är väl fungerande och förefaller ha ett brett stöd bland både näringsidkar- och konsumentorganisationer. Bland annat mot den bakgrunden föreslår regeringen att det även i den nya lagen ska finnas en reklamationsplikt med samma undantag som i dag när det gäller varor (s. 95 f.).

Digitaldirektivet innehåller inte någon bestämmelse om att konsumenten ska vara skyldig att reklamera fel på det digitala innehållet eller som medger att en sådan skyldighet föreskrivs i svensk rätt. Utifrån utformningen av digitaldirektivet bedömer därför regeringen att det saknas förutsättningar att ställa upp en uttrycklig reklamationsskyldighet för konsumenten vid fel på ett fristående digitalt innehåll. Avsaknaden av en reklamationsplikt innebär att konsumenten inte behöver anmäla fel inom en viss tid för att bibehålla sin rätt (s. 168).

I stället för att ange en yttersta reklamationsfrist som finns i den nuvarande konsumentköplagen föreslår regeringen en särskild preskriptionsfrist. Mot bakgrund av hur bestämmelserna i digitaldirektivet är utformade, och utifrån intresset av enhetliga regler, föreslår regeringen en särskild preskriptionsfrist

som sträcker sig längre än näringsidkarens ansvarstid för att möjliggöra en sen reklamation (s. 96). Regeringen föreslår därför att konsumentens rätt att göra gällande fel på en vara som huvudregel ska preskriberas två månader efter att tiden för näringsidkarens felansvar har upphört eller inom den längre tid som parterna avtalat. Motsvarande reglering föreslås för avtal om fristående digitalt innehåll (s. 168).

Regeringen lämnar inte några förslag om att koppla reklamationsrätten till en varas förväntade livslängd eller att reklamationsrätten ska följa varan i stället för att stanna hos den ursprungliga köparen. Regeringen anför dock följande om differentierade tidsfrister under avsnittet om näringsidkarens ansvar (s. 88):

Avslutningsvis kan det nämnas att frågan om differentierade tidsfrister, dvs. olika tidsfrister för näringsidkarens ansvar beroende på typ av vara och dess förväntade livslängd, tidvis har väckts i olika sammanhang. Att införa sådana tidsfrister skulle emellertid, i vart fall enligt den uppfattning som kommissionen gett uttryck för, stå i strid med varudirektivet. Alldeles oavsett om den uppfattningen är korrekt bedömer regeringen att det inte är en framkomlig väg med olika tidsfrister eftersom det ytterligare skulle bidra till fragmenterade regler. Erfarenheter från Norge visar att en ordning med olika ansvarstider beroende på varans livslängd för med sig gränsdragningsproblem. Utredningen har inte närmare övervägt frågan och ingen remissinstans för heller fram önskemål om differentierade tidsfrister.

Reklamation enligt köplagen

Köplagen (1990:931) är tillämplig vid köp av lös egendom. Lagen gäller t.ex. vid köp mellan privatpersoner och mellan näringsidkare. Enligt 32 § köplagen får köparen inte åberopa att varan är felaktig, om han inte lämnar säljaren meddelande om felet inom skälig tid efter det att han märkt eller borde ha märkt felet (reklamation). Reklamerar köparen inte inom två år från det att han har tagit emot varan, förlorar han rätten att åberopa felet, om inte annat följer av en garanti eller liknande utfästelse.

Utskottets ställningstagande

Den nya konsumentköplagen som utskottet har tillstyrkt ovan innebär bl.a. att konsumenten, liksom hittills, vid fel i en vara ska reklamera felet till näringsidkaren inom en viss tid. Som framgår ovan gör regeringen i propositionen bedömningen att differentierade tidsfrister beroende på typ av vara och dess förväntade livslängd skulle leda till en fragmenterad reglering med risk för gränsdragningsproblem. Utskottet instämmer i den bedömningen och är således inte berett att föreslå ett tillkännagivande om differentierade reklamationsfrister. Motionerna 2021/22:2534 (SD) yrkande 20 och 2021/22:4111 (MP) yrkande 2 bör därför avslås.

Utskottet är inte heller berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsförslagen om att reklamationsrätten ska följa varan

i stället för den ursprungliga köparen. Motionerna 2021/22:3231 (C) yrkande 22 och 2021/22:3665 (C) yrkande 15 avstyrks således. Utskottet noterar i det sammanhanget att även om konsumentköplagen inte gäller när en privatperson säljer en begagnad vara till en annan privatperson, innehåller köplagen bestämmelser om reklamation som kan tillämpas vid sådana transaktioner.

Avhjälpande eller omleverans

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att näringsidkaren vid fel i varan ska kunna välja den åtgärd, av avhjälpande och omleverans, som medför lägst kostnad och att inte närmare reglera konsumentens val av påföljd vid konstaterade fel. Utskottet hänvisar till det lagförslag som utskottet ställt sig bakom.

Jämför reservation 5 (M) och 6 (C, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:4390 av Viktor Wärmick m.fl. (M) begärs ett tillkännagivande om att näringsidkaren vid fel i varan ska kunna vidta den åtgärd, av avhjälpande och omleverans, som är möjlig att genomföra till lägst kostnad så länge det inte utgör en olägenhet för konsumenten (yrkande 2).

I kommittémotion 2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) begärs ett tillkännagivande om att inte närmare reglera konsumentens val av påföljd vid konstaterade fel (yrkande 3). Motionärerna anför att förslaget att konsumenten ska få välja mellan avhjälpande och omleverans som påföljd vid konstaterade fel inte är ändamålsenligt eftersom det riskerar att motverka omställningen till den cirkulära ekonomin samt motverka rätten till reparation genom att konsumenterna i större utsträckning väljer nya produkter framför att reparera de ursprungliga.

Propositionen

Regeringen föreslår att nuvarande bestämmelser om avhjälpande och omleverans vid fel i varan i huvudsak förs över till den nya lagen. Regeringen föreslår dock ett tillägg om att näringsidkaren ska vara skyldig att avhjälpa felet eller göra en omleverans endast om åtgärden är möjlig och kan vidtas utan oskälig kostnad. Regeringen föreslår även att reglerna förtydligas så att det uttryckligen framgår att konsumenten har rätt att välja vilken av åtgärderna som i första hand ska utföras. Som skäl för detta anfördes följande (s. 109):

En ytterligare fråga om tydlighet rör den i varudirektivet uttryckligen angivna rätten för konsumenten att välja åtgärd. Den svenska regeringen motsvarar konsumentköpsdirektivet i denna fråga och anger att konsumenten har rätt till den ena eller den andra åtgärden, och utredningen

föreslår att den lydelsen behålls. I varudirektivet lyfts konsumentens val fram på ett tydligare sätt. Regeringen anser att konsumentens rätt att välja mellan de två åtgärderna är en aspekt som är viktig att bejaka och att det är angeläget att uppmuntra konsumenten att också använda sig av den valfriheten. Att reparera varor i stället för att byta ut dem mot nya varor kan främja en mer hållbar och ansvarsfull konsumtion och kan på sikt även bidra till att öka produkternas hållbarhet (se skäl 48). Konsumentmakt innebär inte bara en möjlighet att få den bästa varan eller det bästa priset utan kan rymma även andra värden, t.ex. att kunna bidra till ett bättre klimat och samhälle. Den nuvarande 26 § anger att konsumenten har rätt att få avhjälpande eller omleverans. Att det handlar om att få välja vilken av de två som i första hand bör utföras är inte helt tydligt.

Regeringen anser mot denna bakgrund att det i den nya lagen tydligare än i dag bör framgå att konsumenten har rätt att välja mellan avhjälpande och omleverans och att näringsidkaren då ska godta detta val under de förutsättningar i övrigt som ställs upp och beskrivs ovan.

Utskottets ställningstagande

De nuvarande bestämmelserna om avhjälpande och omleverans vid fel i en vara överförs i huvudsak till den nya konsumentköplagen. I den nya lagen ska det dock framgå ännu tydligare än i dag att konsumenten har rätt att välja åtgärd vid fel i en vara. Enligt den aktuella bestämmelsen ska vidare näringsidkarens skyldighet att avhjälpa ett fel eller göra en omleverans vara begränsad till sådana åtgärder som är möjliga och kan vidtas utan oskälig kostnad.

Utskottet anser att den nya konsumentlagen innehåller en väl avvägd reglering om avhjälpande och omleverans, och utskottet är därför inte berett att föreslå något tillkännagivande med anledning av förslagen i motionerna 2021/22:4390 (M) yrkande 2 och 2021/22:4386 (C) yrkande 3. Yrkandena bör avslås.

Köp av levande djur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i konsumentköplagen vad gäller köp av dyrare djur och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 7 (S, V, L, MP) och särskilt yttrande 1 (S, V, L) och 2 (MP).

Motionerna

Följdmotioner

I kommittémotion 2021/22:4384 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) begärs ett tillkännagivande om att den nya konsumentköplagen inte ska gälla för köp av

levande djur som överstiger en tiondels prisbasbelopp. Ett liknande förslag förs fram i kommittémotion 2021/22:4386 yrkande 1 av Ola Johansson m.fl. (C).

I kommittémotion 2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) föreslår motionärerna att köp av levande djur inte ska ingå i konsumentköplagens tillämpningsområde utan i stället ska köplagen tillämpas på dessa transaktioner. Ett tillkännagivande begärs i enlighet med detta (yrkande 4).

Motioner från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) anför motionärerna att det behövs en mer ändamålsenlig konsumentlagstiftning och föreslår ett tillkännagivande om att regeringen ska säkerställa att handel med levande djur inte likställs med handel med döda ting när konsumentköpsdirektivet genomförs (yrkande 47).

I motion 2021/22:3100 föreslår Cecilia Widegren (M) ett tillkännagivande om att omedelbart undanta köp av levande djur från konsumentköplagens tillämpningsområde och att utreda och därefter föreslå en separat konsumentköplag som reglerar köp av djur (yrkande 4). Vidare föreslås ett tillkännagivande om att införa ett moratorium när det gäller konsumentköplagens tillämplighet på köp av levande djur (yrkande 1). Motionären föreslår också tillkännagivanden om att det bör göras ett internationellt utvärderingsarbete som kommer ny svensk lagstiftning till del (yrkande 2) och om att det i arbetet med ny lagstiftning bör tas in erfarenheter från drabbade djurägare (yrkande 3). Även i motion 2021/22:847 av Sofia Westergren m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att handel med levande djur inte ska ingå i konsumentköplagen.

Propositionen

Regeringen föreslår att konsumenters köp av levande djur även framöver ska omfattas av konsumentköplagstiftningen men att vissa särskilda regler införs. Som skäl för att inte undanta köp av levande djur från konsumentköplagen anføres bl.a. följande (s. 207):

Utredningen har övervägt att helt undanta köp av levande djur från konsumentköplagstiftningen, med följderna att dessa köp i så fall skulle omfattas av köplagen. Bland annat Sveriges Veterinärförbund anser att köp av levande djur borde hanteras enligt köplagen eftersom den anses bättre anpassad till de förhållanden som gäller för levande djur.

Köplagen och konsumentköplagen innefattar två i princip helt fristående regelkomplex som tjänar skilda syften. Partsförhållandet konsument–näringsidkare präglas av att konsumenten i flera avseenden har en underlägsen position, vilket ställer krav på utformningen av reglerna (prop. 1989/90:89 s. 186). Köplagen är inte tvingande till förmån för konsumenten utan tvärtom dispositiv, vilket innebär att parterna kan avtala om att något annat än vad lagen föreskriver ska gälla. Enligt regeringens bedömning finns det en stor risk att många konsumenter vid en tillämpning av köplagen får alltför oförmånliga villkor. Som Lunds universitet

framhåller gäller det inte minst i situationer där man har att göra med mindre nogräknade säljare. Även den utspridda användningen av standardavtal, vilka innehåller villkor som det normalt inte finns förutsättningar att avtala bort, riskerar att ge konsumenten en väsentligt sämre position.

Med den försämring av konsumentskyddet som en övergång till köplagen skulle innebära befarar regeringen att det dessutom finns en risk för att fler djur far illa. En tillämpning av köplagens dispositiva regler kommer sannolikt att leda till att konsumentens möjligheter att få skadestånd eller ersättning för avhjälpandekostnader vid fel begränsas och detta drabbar inte bara konsumenten utan särskilt djuren. Sådana begränsningar kan nämligen medföra att djur inte får nödvändig veterinärvård och till och med kan behöva avlivas.

Det är en grundläggande utgångspunkt i svensk rätt att ett konsumentavtal regleras av tvingande konsumentlagstiftning. Det har sin grund i att en konsument i ett avtal med en näringsidkare i allmänhet har en svagare position än näringsidkaren, t.ex. när det gäller kunskap om vilka rättigheter och skyldigheter parterna har. Att reglera en konsuments avtalsförhållande med en näringsidkare i en icke-konsumentskyddande lagstiftning vore därför enligt regeringen främmande för den svenska rättstraditionen och skulle dessutom på sikt riskera att påverka synen på behovet av konsumentskydd på andra områden.

Köp av ett djur kan innebära en stor investering för konsumenten och de känslomässiga värdena är påtagliga. I dag råder i princip avtalsfrihet när det gäller djurets skick och egenskaper men konsumenten skyddas bl.a. på det sättet att rätten till påföljder inte kan avtalas bort. Enligt regeringen står det klart att det finns ett tydligt skyddsintresse för konsumenterna vid köp av levande djur. Att även i fortsättningen låta konsumentköplagen omfatta köp av levande djur skulle säkerställa detta skyddsintresse.

De särregler som regeringen föreslår gäller främst dyrare djur, dvs. vid köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. För dessa köp föreslås en särskild undersökningsregel med innebörd att om konsumenten före köpet har undersökt djuret eller utan godtagbar anledning underlåtit att följa näringsidkarens uppmaning att undersöka det, får konsumenten inte som fel åberopa vad han eller hon borde ha märkt vid undersökningen, om inte näringsidkaren har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder.

Som tidigare redovisats föreslår regeringen att presumtionsfristen för varor, dvs. den tid under vilken näringsidkaren har bevisbördan för att det inte är ett ursprungligt fel, förlängs till två år. Denna förlängning föreslås dock inte ska gälla vid köp av levande djur. Mot bakgrund av att levande djur inte kan likställas med övriga varor och då det inte framstår som rimligt att ålägga näringsidkaren den omvända bevisbördan under någon längre tid efter köpet, föreslår regeringen en kortare presumtionsfrist vid köp av levande djur än vid köp av varor (s. 213 f.). Regeringen föreslår därför att ett fel på ett levande djur som visar sig inom sex månader efter det att djuret avlämnades ska anses ha funnits vid avlämnandet, om inte näringsidkaren visar något annat eller detta är oförenligt med djurets eller felets art. Vid köp av dyrare levande djur föreslås parterna ha en möjlighet att avtala om att presumtionsregeln inte alls

ska gälla. Det innebär att det då är konsumenten som ska ha bevisbördan för att det är ett ursprungligt fel på djuret.

Vidare föreslås att det i den nya konsumentköplagen tydliggörs att djurskyddslagstiftningen alltid gäller vid köp av ett levande djur.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet anser i likhet med regeringen att det behövs en mer ändamålsenlig ordning för både näringsidkare och konsumenter när det gäller konsumentköp av djur. Med den utgångspunkten välkomnar utskottet föreslagen i propositionen att införa vissa särskilda regler vid konsumentköp av djur. Miljö- och jordbruksutskottet föreslår att civilutskottet tillstyrker propositionens förslag i de delar som rör miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde och avstyrker de motioner som utskottet har haft att beakta.

Utskottets ställningstagande

En konsument är oftast i underläge gentemot näringsidkaren, och syftet med konsumentköplagen är bl.a. att jämna ut detta styrkeförhållande mellan säljare och köpare. När det gäller köp av levande djur är dock säljaren ofta en mindre aktör som genomför enstaka försäljningar, och i en sådan situation finns inte samma behov av konsumentskydd. Med den nya konsumentköplagen införs vissa särregler som ska gälla främst vid köp av dyrare levande djur. Detta är ett steg i rätt riktning. Enligt utskottet tar den nya regleringen dock inte tillräcklig hänsyn till de särskilda förhållanden som ofta råder vid köp av dyrare levande djur.

I betänkandet En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal finns en så kallad skiss med alternativa lagtextlösningar. Utredningen har bl.a. tagit fram ett alternativ där man undantar köp av dyrare levande djur från konsumentköplagens tillämpningsområde (se SOU 2020:51 s. 374 f.). Med dyrare djur avses djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet. Enligt utskottet framstår detta alternativ som mer ändamålsenligt när det gäller köp av dyrare djur än vad som nu införs i den nya konsumentköplagen.

Utskottet anser därför att regeringen bör gå vidare med skissen till en alternativ lagtext i SOU 2020:51 där köp av dyrare levande djur undantas från konsumentköplagens tillämpningsområde och sedan återkomma till riksdagen med ett lagförslag. En sådan lösning torde enligt utskottet leda till färre rättsprocesser där det finns en risk för att djuren blir lidande. Vad som anförts bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Detta innebär bifall eller delvis bifall till motionerna 2021/22:4384 (SD), 2021/22:4386 (C) yrkande 1, 2021/22:4387 (KD) yrkande 4, 2021/22:3100 (M) yrkande 4, och 2021/22:847 (M).

Utskottet är däremot inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsförslagen i motion 2021/22:3650 (C) yrkande

47 och motion 2021/22:3100 (M) yrkandena 1–3. Motionsyrkandena bör avslås.

Förslag om ytterligare åtgärder vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att ge Konsumentverket i uppdrag att ta fram en viss vägledning vid felsökning i konsumentens it-miljö.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden som får anses tillgodosedda genom förslaget till en ny konsumentköplag.

Jämför reservation 8 (C) och 9 (KD).

Motionerna

Följdmotion

I kommittémotion 2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska ge Konsumentverket i uppdrag att ta fram en vägledning om hur samarbetet mellan näringsidkaren och konsumenten ska gå till vid felsökning i konsumentens it-miljö. Motionärerna uppger att lagförslaget om konsumentens samarbetsskyldighet inte får bli ett för långtgående krav och efterfrågar därför en tydligare beskrivning av hur samarbetet mellan näringsidkaren och konsumenten ska gå till vid denna typ av felsökning i konsumentens it-miljö och vad som förväntas av konsumenten.

Motioner från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 21 begärs ett tillkännagivande om att införa garantier för säkerhetsuppdateringar i digitala konsumentprodukter. Motionärerna anser att samhället ställer krav på konsumentens säkerhet på en lång rad områden men inte på säkerhetsområdet och föreslår därför krav på uppdateringsgarantier på tre år eller produktens levnadstid om denna är kortare.

I kommittémotion 2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) anför motionärerna att det är angeläget att slå vakt om konsumenternas intressen vid köp av digitala tjänster och digitalt innehåll och att det finns ett behov att göra en bredare översyn av de konsumenträttsliga regelverken i syfte att åstadkomma en mer sammanhållen konsumentlagstiftning. Mot den bakgrunden begärs en stärkt konsumentlagstiftning vid köp av digitala tjänster och digitalt innehåll. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 3).

Propositionen

Undantag från den omvända bevisbördan

Som tidigare nämnts föreslår regeringen en särreglering för bevisbördan vid fel på tillhandahållande av fristående digitalt innehåll. För ursprungliga fel vid enstaka tillhandahållande av ett digitalt innehåll ska en omvänd bevisbörda gälla under ett år från tillhandahållandet. Regeringen föreslår vidare en presumptionsregel vid ett kontinuerligt tillhandahållande av digitalt innehåll med innebörden att fel under en avtalsperiod som utgångspunkt är något som näringsidkaren ansvarar för. Näringsidkaren måste alltså bevisa att det digitala innehållet var i felfritt skick under avtalsperioden (s. 162 f.).

Regeringen föreslår även en bestämmelse med två angivna situationer där den omvända bevisbördan inte ska gälla. Den första situationen handlar om när en konsuments hårdvara, programvara eller nätanslutning inte är förenlig med de tekniska krav som gäller för det digitala innehållet, under förutsättning att näringsidkaren före avtalet informerat konsumenten om dessa krav.

Den andra situationen handlar om att konsumenten i skäligen utsträckning kan behöva samarbeta med näringsidkaren för att näringsidkaren ska kunna kontrollera om det är något i konsumentens digitala miljö som kan vara orsaken till att det digitala innehållet inte fungerar som avsett. Näringsidkaren ska informera konsumenten om dennes samarbetskyldighet vid fel och konsekvenserna av ett bristande samarbete. Detta ska göras före avtalet. Regeringen har i denna del bl.a. gjort följande överväganden (s. 165):

Enligt regeringen bör alltså en näringsidkare i största möjliga utsträckning göra sin felsökning på andra sätt än genom att ha virtuell tillgång till konsumentens digitala miljö och om sådan tillgång i något fall behövs måste näringsidkaren säkerställa att det kan ske på ett ändamålsenligt sätt. Regeringen vill även framhålla att konsumenten i alla situationer kommer att ha ett eget val när det gäller om virtuell tillgång ska godtas eller inte, om än att en konsument som utan att det är motiverat nekar sådan tillgång då också får räkna med att åläggas bevisbördan för att ett fel fanns redan vid ett enstaka tillhandahållande eller under avtalets löptid för det fall tillhandahållandet är kontinuerligt. Regeringen anser mot denna bakgrund att det inte bör finnas några betydande risker med den ordning som direktivet föreskriver.

Artikel 12.5 är en del av digitaldirektivets fullharmonisering och måste som sådan genomföras i svensk rätt. I ljuset av det som anförs ovan finns det enligt regeringens uppfattning anledning att inte lyfta fram konsumentens samarbete som en närmast fristående skyldighet utan tydligare placera den i sitt sammanhang. Som utgångspunkt är det näringsidkaren som svarar för uppkomna fel och har bevisbördan för att så inte är fallet. Det bör då vara upp till näringsidkaren att vid behov begära hjälp av konsumenten. Det är också viktigt att näringsidkaren informerar konsumenten om vad denne kan förväntas behöva göra och om vad konsekvenserna av att inte samarbeta kan innebära, så konsumenten själv kan ta ställning till om och i vilken utsträckning begärd hjälp ska ges.

Näringsidkarens uppdateringsskyldighet

Regeringen föreslår att det införs bestämmelser om näringsidkarens uppdateringsskyldighet vad gäller en vara med digitala delar. Regeringen föreslår att näringsidkaren ska se till att konsumenten informeras om och tillhandahålls säkerhetsuppdateringar och andra nödvändiga uppdateringar. De tider som uppdateringsskyldigheten gäller föreslås skilja sig åt beroende på om det är ett enstaka eller kontinuerligt tillhandahållande av ett digitalt innehåll. Vid ett enstaka tillhandahållande gäller uppdateringsskyldigheten under den tid som konsumenten med fog kan förutsätta. Vid ett kontinuerligt tillhandahållande gäller uppdateringsskyldigheten under den tid som näringsidkarens ansvar för fel gäller dvs. tre år eller, om tillhandahållandet sker längre än så, hela avtalsperioden. Om näringsidkaren inte uppfyller sin uppdateringsskyldighet ska varan anses som felaktig (s. 194 f.).

Näringsidkarens uppdateringsskyldighet för att uppdatera ett fristående digitalt innehåll föreslås överensstämma med vad som gäller för varor med digitala delar, förutom vad gäller ett kontinuerligt tillhandahållande av digitalt innehåll där uppdateringsskyldigheten endast ska gälla så länge avtalet löper (s. 153).

Konsumentinformation

Regeringen anför i propositionen att Konsumentverket har ansvar för att konsumenter får tillgång till information om sina rättigheter och information om medel för att hävda dessa rättigheter. Regeringen bedömer att någon ytterligare reglering inte behöver införas för att uppfylla direktivens krav. Som skäl anges bl.a. följande (s. 226 f.):

Det är viktigt att den nya lagen och särskilt regleringen av vad som gäller i fråga om konsumentskydd vid köp av varor blir allmänt känt så att konsumenter har möjlighet att fullt ut utnyttja sitt konsumentskydd. Lagen innebär en del förändringar jämfört med vad som hittills gällt. Det är en uppgift för det allmänna att informera om lagen och om de medel som konsumenter har för att hävda sina rättigheter. Informationen bör spridas även efter att den nya lagen trätt i kraft.

Konsumentverket har enligt 1 § 2 och 3 § 3 förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket ansvar för att tillgängliggöra information och vägledning om konsumenters rättigheter och skyldigheter och ska med utbildning och information stödja kommunernas verksamhet i frågor som rör konsumentskydd och konsumentlagstiftning. Konsumentverket samordnar bl.a. den rikstäckande upplysningstjänsten Hallå Konsument där ett antal myndigheter och konsumentbyråer samverkar.

Det är en naturlig utgångspunkt att Konsumentverket inom ramen för sina redan existerande uppgifter svarar för att information om den nya lagen ges.

Utskottets ställningstagande

Den nya konsumentköplagen ska gälla även vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll, och lagen innehåller vissa särregler för varor med digitala delar. Utskottet konstaterar att detta kan medföra ett behov av informationsinsatser. Som regeringen anför i propositionen har Konsumentverket ansvaret för att konsumenter får tillgång till information om sina rättigheter, och det är en naturlig utgångspunkt att myndigheten inom ramen för sina redan existerande uppgifter svarar för att det ges information om den nya lagen. Utskottet ser därför inte skäl för ett tillkännagivande om en vägledning om felsökning i konsumentens it-miljö. Utskottet avstyrker därför motion 2021/22:4387 (KD) yrkande 3.

Förslagen om uppdateringsgarantier och stärkt konsumentlagstiftning vid köp av digitala tjänster och digitalt innehåll får enligt utskottet anses vara tillgodosedda genom den nya ordning som nu införs. Motionerna 2021/22:3245 (C) yrkande 21 och 2021/22:3231 (C) yrkande 3 bör därför avslås.

En framtida utvärdering av lagstiftningen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en framtida utvärdering av konsumentköplagen när det gäller den förlängda bevisbördan för näringsidkare och reglerna om köp av levande djur. Vidare avslår riksdagen ett motionsyrkande om att tillsätta en utredning för att arbeta fram underlag till en särskild lagstiftning som hanterar köp och försäljning av levande djur.

Jämför reservation 10 (M) och 11 (MP).

Motionerna

Följdmotioner

I kommittémotion 2021/22:4390 av Viktor Wärmick m.fl. (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska utvärdera den utvidgade bevisbördan för näringsidkare om tre år. Motionärerna anför att konsekvenserna av lagstiftningen behöver utvärderas efter tre år för att genomlysna den eventuella negativa påverkan på Sveriges konkurrenskraft som en överimplementering på detta område kan komma att ha.

I motion 2021/22:4388 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) begärs ett tillkännagivande om att skyndsamt tillsätta en utredning för att arbeta fram underlag till en särskild lagstiftning som hanterar köp och försäljning av levande djur där djurens välmående är en tydlig parameter, liksom köparens och säljarens ansvar (yrkande 1). Motionärerna förslår också att en utvärdering

av konsumentköplagen med avseende på handel med levande djur bör göras tre år efter lagens genomförande (yrkande 2).

Motioner från allmänna motionstiden

I kommittémotion 2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 23 begärs ett tillkännagivande om att försäljning av djur bör utredas. Ett likande föreslag finns även i motion 2021/22:4196 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 1. Motionärerna anför bl.a. att det borde finnas en särskild lag som innefattar köp och försäljning av olika djurslag och att en utredning borde tillsättas som ser till försäljning av djur som helhet.

Propositionen

Regeringen bedömer att förslaget om att förlänga säljarens omvända bevisbörda kommer att leda till fler reklamationer med reparations- och omleveranskostnader för näringsidkarna som följd. Regeringen konstaterar samtidigt att det dock är ovanligt att ursprungliga fel i en vara uppstår mer än ett år efter leverans och att dyrare varor redan i dag ofta omfattas av kommersiella garantier. Mot den bakgrunden bedömer regeringen att kostnaderna för näringsidkarna inte kommer att öka i någon större utsträckning. Förslaget i denna del bedöms leda till ett ökat förtroende för marknaden och en ökad trygghet hos konsumenterna (s. 231).

Vidare bedöms förslagen till särreglering när det gäller köp av levande djur leda till att näringsidkarna får bättre möjligheter att träffa avtal med konsumenter som inte leder till rättsliga tvister i efterhand med den risk för kostnader som sådana för med sig. Förslagen bedöms leda till större förutsebarhet och ökad trygghet, främst för små företag och enskilda näringsidkare (s. 231).

Miljö- och jordbruksutskottets inställning

Miljö- och jordbruksutskottet har anfört, i samband med att kommittémotion 2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 23 och motion 2021/22:4196 av Elisabeth Falkhaven (MP) yrkande 1 överlämnades till civilutskottet, att civilutskottet borde avstyrka motionsyrkandena.

Utskottets ställningstagande

Som redan framgått innehåller den nya konsumentköplagen vissa nyheter i förhållande till den nuvarande lagen. Bland annat ska tiden för näringsidkarens omvända bevisbörda förlängas. Det införs också en särreglering för köp av levande djur. Utskottet utgår från att regeringen ser till att den nya lagstiftningen följs upp och utvärderas om det finns skäl till det. Utskottet ser därmed inte skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motionsförslagen om framtida utvärderingar av lagstiftningen. Motionerna

2021/22:4390 (M) yrkande 1 och 2021/22:4388 (MP) yrkande 2 bör därför avslås.

Utskottet bedömer, liksom regeringen och miljö- och jordbruksutskottet, att de nya reglerna för köp av levande djur bör leda till en förbättrad och mer ändamålsenlig ordning till förmån för både konsumenter och näringsidkare samt djuren. Utskottet är därmed inte berett att ställa sig bakom motionsförslagen om att tillsätta en utredning för att arbeta fram underlag till en särskild djurlagstiftning. Utskottet avstyrker därför motionerna 2021/22:4388 (MP) yrkande 1, 2021/22:4061 (MP) yrkande 23 och 2021/22:4196 (MP) yrkande 1.

Reservationer

1. Avlämnande och näringsidkarens ansvar för fel, punkt 2 (SD)

av Mikael Eskilandersson (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 16 och avslår motion

2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

För konsumentavtal som ingås på distans via telefon eller digitalt behövs det tydligare regler för konsumenter och näringsidkare. Vissa lagändringar i dessa avseenden infördes den 1 maj 2020. Ändringarna är positiva, men mer behöver göras för att underlätta konsumentens aktiva val. Det behöver bl.a. bli tydligare vid vilken tidpunkt som ansvaret för en vara går över från näringsidkaren till konsumenten. I dag är det vanligt att konsumenter handlar över nätet och får hemleveranser. Det är dock inte alltid möjligt för mottagaren att vara hemma när leveransen sker, och många konsumenter tycker att det är bekvämt att få ett paket eller en matkasse lämnad vid dörren. Enligt dagens lagstiftning kan tidpunkten för när en köpare anses ha fått en vara i sin besittning skilja sig åt beroende på om köparen bor i villa eller lägenhet. Detta påverkar i sin tur köparens rätt gentemot säljaren. Enligt vår mening är detta inte en rimlig ordning. Vi anser därför att reglerna om när en vara ska anses vara i köparens besittning bör förtydligas. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Avlämnande och näringsidkarens ansvar för fel, punkt 2 (KD)

av Larry Söder (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 1 och
avslår motion
2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 16.

Ställningstagande

Den nya konsumentköplagen innehåller ett antal förändringar jämfört med nuvarande regelverk. Flera av förändringarna framstår som förståeliga och välgrundade. Lagen innehåller dock ett par förändringar som träffar fel eller där EU-direktiven genomförs på ett sätt som inte är välvägd. Detta gäller bl.a. näringsidkarens ansvar för fel.

Varudirektivet föreskriver en minimiregel som säger att konsumenten alltid ska ha en reklamationsrätt om minst två år. Direktivet öppnar dock upp för medlemsstaterna att bibehålla eller lagstifta om en längre tidsperiod för reklamationsrätten. Konsumentköplagens nuvarande treåriga ansvarsperiod behålls i den nya lagen. Möjligheten att gå längre än direktivets minimikrav ska dock utnyttjas sparsamt. Ett antal remissinstanser ställer sig tveksamma till regeringens överimplementering och påtalar att erfarenheterna från branschen är att de flesta fel visar sig inom ett år, och därför behöver reklamationsrätten inte behöver vara så lång som tre år. Att den yttersta fristen för reklamationsrätten ska vara tre år är därför inte nödvändigt, utan den bör ligga på två år. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännager för regeringen.

3. Den omvända bevisbördan, punkt 3 (C, KD)

av Larry Söder (KD) och Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 21,
2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 2 och
2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 2 och
avslår motionerna
2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 19,
2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP) yrkande 3,
2021/22:4111 av Emma Hult m.fl. (MP) yrkande 3 och
2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 79.

Ställningstagande

Vi anser att en förlängning av perioden med omvänd bevisbörda från sex månader till två år är problematisk. De flesta medlemsstater, inklusive våra nordiska grannländer, har valt en period om ett år. Även utredningen (SOU 2020:51) och flera remissinstanser har förespråkat en period om ett år. Mot bakgrund av att de flesta fel som uppenbaras i varor visar sig inom ett år från köpet och utifrån värdet av likalydande regler på den europeiska marknaden, anser vi att även Sverige bör införa en omvänd bevisbörda om ett år i stället för att överimplementera direktivet. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Reklamation m.m., punkt 4 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 22 och
2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C) yrkande 15 och
avslår motionerna
2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 20 och
2021/22:4111 av Emma Hult m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

En grön och liberal konsumentpolitik kan underlätta för konsumenter att göra hållbara och medvetna val. Genom att stärka konsumentskyddet kan det skapas incitament för företag att producera hållbara varor som konsumenter kan använda länge. Ju längre en produkt kan användas, desto bättre för miljön.

För att stödja återanvändning och vidareförsäljning av produkter som den enskilde inte längre behöver, samt för att förenkla för den som köper en

begagnad sak, bör reklamationsrätten följa varan i stället för att stanna hos den ursprungliga köparen. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Avhjälpande eller omleverans, punkt 5 (M)

av Cecilie Tenfjord Toftby (M), Lars Püss (M), David Josefsson (M) och Ida Drougge (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4390 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 2 och avslår motion

2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi uppskattar regeringens initiativ till en ny konsumentköplag och ställer oss bakom stora delar av innehållet. Enligt oss krävs dock en förändring för att lagen ska uppnå sitt syfte utan att drabba Sveriges konsumenter eller Sveriges konkurrenskraft negativt. Enligt den nya konsumentköplagen får konsumenten rätt att kräva att näringsidkaren avhjälper ett fel på varan eller gör en omleverans, och konsumenten har då rätt att välja mellan åtgärderna. Vi tycker förvisso att det finns skäl att stärka konsumentens rätt i detta avseende men menar att regeringens förslag är för långtgående. Vi anser att näringsidkaren ska kunna vidta den åtgärd som är möjlig att genomföra till lägst kostnad så länge det inte utgör en olägenhet för konsumenten. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Avhjälpande eller omleverans, punkt 5 (C, MP)

av Ola Johansson (C) och Martin Marmgren (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motion

2021/22:4390 av Viktor Wärmick m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi välkomnar regeringens förslag till en ny konsumentköplag. Det finns dock vissa punkter där den nya konsumentköplagen inte på ett fullgott sätt tillgodoser både köparens och säljares behov. Det gäller bl.a. konsumentens rätt att välja mellan avhjälpande och omleverans som påföljd vid konstaterade fel. Vi anser att det inte är ändamålsenligt. Det finns en risk att omställningen till den cirkulära ekonomin motverkas om konsumenterna i större utsträckning väljer nya produkter framför att reparera och åtgärda fel. Ur ett hållbarhetsperspektiv är detta vidare problematiskt eftersom det riskerar att förbruka varor och resurser som annars hade kunnat fortsätta att användas efter reparation. Kort sagt kan detta driva på resursslöseriet i en tid när vi måste ta omställningen till hållbar konsumtion på största allvar. I enlighet med utredningens (SOU 2020:51) förslag bör i stället konsumentens val av påföljd vid konstaterade fel inte närmare regleras. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

7. Köp av levande djur, punkt 6 (S, V, L, MP)

av Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Jon Thorbjörnson (V), Jakob Olofsgård (L) och Martin Marmgren (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:847 av Sofia Westergren m.fl. (M),

2021/22:3100 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1–4,

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 47,

2021/22:4384 av Angelica Lundberg m.fl. (SD),

2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 1 och

2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att riksdagen bör avslå motionerna 2021/22:847 (M), 2021/22:3100 (M) yrkandena 1–4, 2021/22:3650 (C) yrkande 47, 2021/22:4384 (SD), 2021/22:4386 (C) yrkande 1 och 2021/22:4387 (KD) yrkande 4. Våra skäl för detta utvecklar vi i våra särskilda yttranden 1 respektive 2.

8. Förslag om ytterligare åtgärder vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll, punkt 7 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 3 och

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 21 och avslår motion

2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Digitaliseringen sätter konsumentlagstiftningen på prov. Det är angeläget att på ett bra sätt slå vakt om konsumenternas intressen vid köp av digitala tjänster och digitalt innehåll. Det krävs en tydlig och sammanhållen konsumentlagstiftning. Vidare måste konsumentens säkerheten öka. Samhället ställer krav på konsumentens säkerhet på en lång rad områden men inte på cybersäkerhetsområdet. Det är dags att ändra på det och i konsumentlagstiftningen och vid offentlig upphandling kräva uppdateringsgarantier på tre år eller produktens levnadstid om denna är kortare. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Förslag om ytterligare åtgärder vid avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll, punkt 7 (KD)

av Larry Söder (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 3 och

avslår motionerna

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 3 och

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 21.

Ställningstagande

I digitaldirektivet föreskrivs att konsumenten ska samarbeta med näringsidkaren för att fastställa om orsaken till felet på det digitala innehållet beror på konsumentens it-miljö. I vissa fall kan konsumenten behöva låta näringsidkaren få fjärrstyra konsumentens dator. Vi anser att det i grunden är bra om konsumenten kan samarbeta med näringsidkaren vid felsökning, men det får inte bli för långtgående krav så att det upplevs som oskäligt för konsumenten. Vi delar Konsumentverkets och Integritetsskyddsmyndighetens bild i remissvaren av att det finns tydliga säkerhets- och integritetsrisker med att t.ex. låta näringsidkaren fjärrstyra konsumentens dator. Eftersom det ställs krav på konsumenten att kunna tillhandahålla vissa tekniska uppgifter ser vi också en risk för ett försämrat konsumentskydd för pensionärer och personer med begränsad datorkompetens.

Mot denna bakgrund efterfrågar vi en tydligare beskrivning av hur samarbetet mellan näringsidkaren och konsumenten ska gå till vid en felsökning i konsumentens it-miljö och vad som förväntas av konsumenten. Regeringen bör därför ge Konsumentverket i uppdrag att ta fram en tydlig vägledning kring detta. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

10. En framtida utvärdering av lagstiftningen m.m., punkt 8 (M)

av Cecilie Tenfjord Toftby (M), Lars Püss (M), David Josefsson (M) och Ida Drougge (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4390 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 1 och avslår motionerna

2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 23,

2021/22:4196 av Elisabeth Falkhaven (MP) yrkande 1 och

2021/22:4388 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi uppskattar regeringens initiativ till en ny konsumentköplag och ställer oss bakom stora delar av innehållet. Enligt oss krävs dock en uppföljning när det gäller förlängningen av den omvända bevisbördan. Regeringen föreslår nu att näringsidkarens bevisbördan ska förlängas, från sex månader till två år. EU-direktivet kräver att näringsidkarens bevisbördan stäcker sig över ett år, och att

lagstifta om ytterligare ett år är således en överimplementering. Det är också en utökning jämfört med vad utredningen En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal (SOU 2020:51) lade fram, då den föreslog ett år i enlighet med EU-direktivets miniminivå.

Vi är visserligen positiva till att konsumentskyddet stärks men tvingande lagstiftning måste alltid vara en avvägning mellan de båda intressen som är aktuella. Att förlänga näringsidkarens bevisbörd till två år kan vara motiverat för att stärka konsumenträtten, regeringen bör dock utvärdera konsekvenserna av lagstiftningen efter tre år för att genomlysna den eventuella negativa påverkan på Sveriges konkurrenskraft som en överimplementering på detta område kan komma att ha. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

11. En framtida utvärdering av lagstiftningen m.m., punkt 8 (MP)

av Martin Marmgren (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 23,

2021/22:4196 av Elisabeth Falkhaven (MP) yrkande 1 och

2021/22:4388 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motion

2021/22:4390 av Viktor Wärnick m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är bra att Sverige får en starkare konsumentköplag. Det är även bra att det införs särskilda regler för levande djur. Det var dock en brist att utredningen som låg till grund för propositionen inte hade till uppdrag att utreda hur reglerna påverkar djur utan enbart skulle se till relationen konsument och näringsidkare. Regeringen har heller inte tagit hänsyn till vad flera remissinstanser fört fram. Det finns farhågor om att den nya lagstiftningen kan ha en negativ påverkan på djuren. Därför anser vi att det behöver tillsättas en ny utredning som tittar på handel med levande djur utifrån både konsumentens och djurens perspektiv. Effekterna för djurvälståndet vid köp och försäljning av djur måste finnas med och tas relevant hänsyn till. Det borde finnas en särskild lag som enbart innefattar köp och försäljning av djur som helhet.

Vi anser också att en utvärdering av konsumentköplagen med avseende på handel med levande djur bör göras tre år efter lagens ikraftträdande. Det är en

uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ. Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Köp av levande djur, punkt 6 (S, V, L)

Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Jon Thorbjörnson (V) och Jakob Olofsgård (L) anför:

Vi vill utöver det som anförts i reservation 7 anföra följande.

Vi välkomnar att det införs särskilda regler för köp av levande djur i konsumentköplagen. Som såväl regeringen som miljö- och jordbruksutskottet framhåller kan dessa regler bidra till en god djurvälstånd och att djuren respekteras vid denna typ av köp. Regeringen har övervägt om köp av levande djur ska undantas från konsumentköplagen men kommit fram till att en sådan ordning skulle kunna innebära ett försämrat konsumentskydd och medföra en risk för att fler djur far illa. Regeringen anser att man uppnår en mer ändamålsenlig lagstiftning vid köp av levande djur genom en avvägning mellan näringsidkarens behov av särreglering, intresset av att säkerställa ett högt konsumentskydd och intresset av en god djurvälstånd. En sådan avvägning gör man enligt regeringen bäst genom att köpen alltså träffas av den tvingande konsumentregleringen men att vissa undantag möjliggörs. Vi delar denna uppfattning. Vi delar vidare regeringens bedömning att även köp av dyrare djur ska omfattas av reglerna men att det finns ett behov av särregler i dessa situationer.

Mot denna bakgrund anser vi att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen när det gäller köp av djur, och samtliga motioner bör följaktligen avslås.

2. Köp av levande djur, punkt 6 (MP)

Martin Marmgren (MP) anför:

Jag vill utöver det som anförts i reservation 7 anföra följande.

Det går inte att jämställa djur med vilken vara som helst, och det är därför i och för sig ett steg i rätt riktning att Sverige nu inför särskilda regler för konsumentköp av levande djur. Den nya konsumentköplagens särreglering för djur är dock enligt mig inte en fullt ut tillfredsställande lösning. Jag menar att det borde övervägas att införa en särskild lag som tar ett helhetsgrepp om djuren och som innefattar köp och försäljning av olika djurslag. Detta har jag utvecklat i reservation 11.

Av dessa skäl kan jag inte ställa mig bakom motionsförslagen om köp av levande djur. Samtliga motioner bör följaktligen avslås.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:85 En ny konsumentköplag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till konsumentköplag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i köplagen (1990:931).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i produktansvarslagen (1992:18).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kommissionslagen (2009:865).

Följdmotionerna

2021/22:4384 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nya konsumentköplagen inte ska gälla för köp av levande djur som överstiger en tiondels prisbasbelopp och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att köp av levande djur ska undantas från konsumentköplagens regler i enlighet med utredningens alternativa lagtextförslag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den omvända bevisbördan för säljare avseende fel ska sträcka sig över ett år i enlighet med utredningens förslag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte närmare reglera konsumentens val av påföljd vid konstaterade fel i enlighet med utredningens förslag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att näringsidkarens ansvarsperiod för fel ska vara två år och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den omvända bevisbördan ska vara ett år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ge Konsumentverket i uppdrag att ta fram en vägledning till hur samarbetet mellan näringsidkaren och konsumenten ska gå till vid felsökning i konsumentens it-miljö och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att köp av levande djur inte ska ingå i konsumentköplagens tillämpningsområde utan att köplagen i stället ska tillämpas på dessa transaktioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4388 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt tillsätta en utredning för att arbeta fram underlag till en särskild lagstiftning som hanterar köp och försäljning av levande djur där djurens välmående är en tydlig parameter, liksom köparens och säljarens ansvar, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utvärdering av konsumentköplagen med avseende på handel med levande djur bör göras tre år efter lagens genomförande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4390 av Viktor Wärnick m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den utvidgade bevisbördan för näringsidkare som föreslås ska utvärderas om tre år och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att näringsidkaren vid fel på varan ska kunna vidta den åtgärd, av avhjälpande och omleverans, som är möjlig att genomföra till lägst kostnad så länge det inte utgör en olägenhet för konsumenten och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:847 av Sofia Westergren m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handel med levande djur inte ska ingå i konsumentköplagen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra i lagstiftningen gällande när en vara anses vara i köparens besittning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förlängd tidsperiod för omvänd bevisbörda och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur differentierad reklamationsrätt kan införas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3100 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående bör införa moratorium för levande djur från konsumentköplagen så att fel inte längre behöver drabba fler djurägare i onödan under tiden regeringen tar fram nytt förslag till riksdagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra internationellt utvärderingsarbete som kommer ny svensk lagstiftning till del, då avel och försäljning av djur från Sverige är en viktig export och ska ha lika villkor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i arbetet med ny lagstiftning bör ta in erfarenheter från drabbade djurägare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omedelbart se till att undanta djur från konsumentköplagen och därtill utreda och ta fram en separat konsumentköplag som reglerar djur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt konsumentlagstiftning vid köp av digitala tjänster och digitalt innehåll och tillkännager detta för regeringen.

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förlängning av företags konsumenträttsliga bevisbördor för ursprungliga fel och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reklamationsrätten ska följa varan i stället för att stanna vid den ursprungliga köparen eller ägaren och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3245 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa garantier för säkerhetsuppdateringar i digitala konsumentprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3650 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid implementeringen av konsumentköpsdirektivet säkerställa att handel med levande djur inte likställs med handel med döda ting och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsumenträtten och reklamationsrätten på vanligt förekommande produktgrupper bör stärkas och utvecklas och förbättras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4061 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning som ser till försäljning av djur som helhet: smuggling, köpar-/säljaransvar, djurskydd, nationellt, internationellt, konsument/näringsidkare och djurens välfärd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4063 av Amanda Palmstierna och Emma Hult (båda MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka den omvända bevisbördan i reklamationsrätten från sex månader till två år och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4111 av Emma Hult m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att koppla reklamationsrätten till förväntad livslängd och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka den omvända bevisbördan i reklamationsrätten från sex månader till två år och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4196 av Elisabeth Falkhaven (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försäljning av djur bör utredas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L):

79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fel på en vara under dess första två år anses vara säljarens ansvar och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till konsumentköplag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Grundläggande bestämmelser**Lagens innehåll**

1 § I denna lag finns bestämmelser om skydd för konsumenter vid köp av varor där köparen är konsument och säljaren är näringsidkare (2–8 kap.). I lagen finns även bestämmelser om konsumentskydd vid avtal där en näringsidkare tillhandahåller en konsument digitalt innehåll eller digitala tjänster (9 kap.).

Uttryck i lagen

2 § I denna lag avses med

digitalt innehåll: data som framställs och tillhandahålls i digital form,

digital tjänst: en tjänst som gör det möjligt för konsumenten att skapa, bearbeta, lagra eller få tillgång till uppgifter i digital form, eller att utbyta uppgifter eller interagera på annat sätt med uppgifter i digital form som laddas upp eller skapas av konsumenten eller av andra användare av tjänsten,

driftskompatibilitet: förmåga att fungera med annan hårdvara eller programvara än sådan som normalt används med samma typ av varor med digitala delar, digitalt innehåll eller digitala tjänster,

kompatibilitet: förmåga att utan konvertering fungera med sådan hårdvara eller programvara som normalt används med samma typ av varor med digitala delar, digitalt innehåll eller digitala tjänster,

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

offentlig auktion: en försäljningsmetod där näringsidkaren genom ett öppet budgivningsförfarande som sköts av en auktionsförrättare bjuder ut varor till försäljning till konsumenter som har möjlighet att personligen närvara vid försäljningen, och där den som lämnar det vinnande budet är skyldig att köpa varan,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster, i den ursprungliga lydelsen samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG, i den ursprungliga lydelsen.

personuppgifter: sådan information som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

tillverkare: den som tillverkar varor eller som genom att sätta sitt namn, varumärke eller annat kännetecken på varor uppger sig vara tillverkare, eller den som importerar varor till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

vara: lös sak, med eller utan digitala delar,

vara med digitala delar: lös sak som är integrerad eller sammankopplad med ett digitalt innehåll eller en digital tjänst på ett sådant sätt att avsaknaden av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten gör att varan inte kan användas på det sätt som är avsett.

Lagens tillämpningsområde

3 § Denna lag gäller köp av en vara som en näringsidkare säljer till en konsument.

Vid köp av en vara med digitala delar ingår det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i köpet av varan, om något annat inte har avtalats. Det gäller även i fall då det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls av någon annan än näringsidkaren.

4 § Lagen gäller även i fall då säljaren inte är en näringsidkare, om köpet förmedlas för säljaren av en näringsidkare. I sådana fall svarar båda för de skyldigheter en näringsidkare har enligt lagen.

5 § Lagen gäller i tillämpliga delar även byte av en vara.

6 § Lagen gäller även köp av en vara som ska tillverkas. Om konsumenten ska tillhandahålla en väsentlig del av materialet, gäller därutöver 4 § första stycket och 6 och 7 §§ konsumenttjänstlagen (1985:716).

Lagen gäller inte avtal som innebär att den som ska leverera en vara även ska utföra arbete eller någon annan tjänst, om tjänsten utgör den övervägande delen av förpliktelsen.

7 § Lagen gäller även avtal där en näringsidkare mot betalning ska tillhandahålla eller utveckla ett digitalt innehåll eller en digital tjänst till en konsument. Detsamma gäller om konsumenten ska tillhandahålla sina personuppgifter, utom när konsumentens personuppgifter behandlas av näringsidkaren endast för att uppfylla rättsliga krav som gäller för denne eller för att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

När en del av ett avtal avser ett sådant tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst som avses i första stycket, gäller lagens bestämmelser om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll eller digitala tjänster för den delen av avtalet. Detsamma gäller när ett digitalt innehåll tillhandahålls på ett fysiskt medium som uteslutande fungerar som bärare av det digitala innehållet.

8 § Lagen gäller inte

1. avtal som avser elektroniska kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster,

2. avtal som avser vadhållning, kasinospel eller andra typer av spel enligt spellagen (2018:1138),

3. avtal om digitalt innehåll eller digitala tjänster som avser åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador eller tandvård enligt 1 § tandvårdslagen (1985:125), och som tillhandahålls av sådan hälso- och sjukvårdspersonal som avses i artikel 3 f i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård, i den ursprungliga lydelsen,

4. avtal som avser finansiella tjänster,

5. avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll som är en del av ett framförande eller ett evenemang, om det digitala innehållet görs tillgängligt för allmänheten på annat sätt än genom signalöverföring,

6. tillhandahållande av digitalt innehåll i enlighet med lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen, eller

7. tillhandahållande av fri programvara med öppen källkod, om de personuppgifter som konsumenten har tillhandahållit behandlas av näringsidkaren endast för att förbättra säkerheten, kompatibiliteten eller driftskompatibiliteten hos programvaran.

Behandling av personuppgifter

9 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Avtalsvillkor som avviker från lagen

10 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i denna lag är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne, om inte något annat anges i lagen.

Första stycket gäller inte vid köp av gas som levereras i ledning, om de allmänna avtalsvillkor som tillämpas vid sådana leveranser har godkänts av Konsumentverket.

2 kap. Varans avlämnande

Platsen för avlämnandet

1 § Om inte något annat följer av avtalet, ska varan hållas tillgänglig för avhämtning där näringsidkaren vid köpet hade sitt affärsställe.

Tiden för avlämnandet

2 § Om tiden för avlämnande av varan inte följer av avtalet, ska avlämnandet ske utan onödigt dröjsmål och senast 30 dagar efter det att avtalet ingicks.

Näringsidkaren är inte skyldig att lämna ut varan förrän konsumenten betalar för den, utom när konsumenten har fått kredit.

Avlämnandet

3 § Varan är avlämnad när konsumenten, själv eller genom en transportör som konsumenten anlitat eller genom någon annan som handlar på konsumentens vägnar, har fått varan i sin besittning. Även om det är konsumenten som har anlitat transportören anses varan inte avlämnad när den har lämnats över till transportören, om det är näringsidkaren som erbjudit transportalternativet.

4 § För att en vara med digitala delar ska vara avlämnad krävs, utöver vad som anges i 3 §, att det digitala innehållet eller den digitala tjänsten har tillhandahållits konsumenten. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, anses avlämnandet ha skett när tillhandahållandet har påbörjats.

Ett digitalt innehåll i en vara med digitala delar är tillhandahållit när konsumenten ges tillgång eller åtkomst till innehållet eller till ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det. En digital tjänst i en vara med digitala delar är tillhandahållen när den görs tillgänglig för konsumenten.

Kostnaderna för varan

5 § Om inte något annat följer av avtalet, ska näringsidkaren svara för transportkostnader och andra kostnader för varan som uppkommer före avlämnandet och som inte beror på att avlämnandet har försenats till följd av något förhållande på konsumentens sida.

Risken för varan

6 § Risken för varan går över på konsumenten när varan avlämnas.

Om öppet köp har avtalats och varan avlämnats, står konsumenten risken för varan till dess den lämnas tillbaka.

Om konsumenten står risken för varan, är han eller hon skyldig att betala för varan även om den har förstörts, kommit bort, försämrats eller minskat genom en händelse som inte beror på näringsidkaren.

3 kap. Näringsidkarens dröjsmål

Vad som avses med dröjsmål

1 § Näringsidkaren är i dröjsmål om varan inte avlämnas eller avlämnas för sent och detta inte beror på konsumenten eller något förhållande på hans eller hennes sida.

Påföljder vid dröjsmål

2 § Om näringsidkaren är i dröjsmål får konsumenten hålla inne betalningen enligt 3 §. Konsumenten får välja mellan att kräva att köpet fullgörs enligt 4 § och att häva köpet enligt 5 §. Dessutom får konsumenten kräva skadestånd av näringsidkaren enligt 6 kap.

Rätt att hålla inne betalningen

3 § Konsumenten får hålla inne så mycket av betalningen som behövs för att ge konsumenten säkerhet för hans eller hennes krav på grund av dröjsmålet.

Rätt att kräva att näringsidkaren fullgör köpet

4 § Konsumenten får hålla fast vid köpet och kräva att näringsidkaren fullgör det.

Näringsidkaren är dock inte skyldig att fullgöra köpet, om det finns ett hinder som näringsidkaren inte kan övervinna eller om det skulle förutsätta uppföringar som inte är rimliga med hänsyn till konsumentens intresse av att näringsidkaren fullgör köpet. Om ett sådant förhållande upphör inom rimlig tid, får konsumenten dock kräva att näringsidkaren fullgör köpet.

Konsumenten förlorar rätten att kräva att näringsidkaren fullgör köpet, om konsumenten väntar orimligt länge med att framställa kravet.

Rätt att häva köpet

5 § Konsumenten får häva köpet om näringsidkarens dröjsmål är av väsentlig betydelse för konsumenten eller om konsumenten före avtalets ingående har meddelat näringsidkaren att avlämnande av varan senast en viss dag är avgörande för att han eller hon ska ingå avtalet. Konsumenten får också häva köpet om näringsidkaren meddelar att varan inte kommer att avlämnas.

Om konsumenten har krävt att näringsidkaren avlämnar varan inom en bestämd tilläggstid och om tilläggstiden inte är oskäligt kort, får konsumenten häva köpet om varan inte avlämnas inom tilläggstiden. Medan tilläggstiden löper får konsumenten häva köpet endast om näringsidkaren meddelar att köpet inte kommer att fullgöras inom denna tid.

Om konsumenten har krävt att köpet ska fullgöras utan att ange någon tilläggstid, får konsumenten häva köpet om varan inte avlämnas inom en skälig tid efter det att kravet framställdes.

Meddelande om hävning och skadestånd

6 § Har varan avlämnats för sent, får konsumenten häva köpet på grund av dröjsmålet endast om konsumenten inom skälig tid efter det att han eller hon fick kännedom om avlämnandet meddelar näringsidkaren att köpet hävs. Ett motsvarande krav på meddelande gäller för att konsumenten ska få kräva skadestånd. Om köpet hävs, behöver dock konsumenten inte lämna något särskilt meddelande för att han eller hon dessutom ska få kräva skadestånd.

Ett meddelande om hävning eller skadestånd får, i fall som avses i 1 kap. 4 §, i stället lämnas till den som har förmedlat köpet.

4 kap. Fel på varan

Krav på varan

1 § Varan ska i fråga om art, beskrivning, mängd, kvalitet, funktionalitet, kompatibilitet, driftskompatibilitet och i övrigt stämma överens med vad som följer av avtalet. Varan ska åtföljas av de tillbehör, anvisningar och uppdateringar som följer av avtalet.

Varan ska vara ägnad för det särskilda ändamål för vilket konsumenten avsåg att varan skulle användas, om konsumenten har informerat näringsidkaren om det särskilda ändamålet och näringsidkaren vid köpet har godtagit att varan kan användas för det ändamålet.

2 § Varan ska, utöver vad som följer av 1 §,

1. vara ägnad för de ändamål för vilka varor av samma slag i allmänhet används,

2. stämma överens med kvaliteten på och näringsidkarens beskrivning av ett prov eller en modell som har gjorts tillgänglig för konsumenten före köpet,

3. ha den mängd och de egenskaper och andra särdrag i fråga om hållbarhet, funktionalitet, kompatibilitet, säkerhet och särdrag i övrigt, som är normalt förekommande för varor av samma slag och som konsumenten med fog kan förutsätta med hänsyn till varans art,

4. stämma överens med sådana uppgifter om varans egenskaper och andra särdrag eller användning som näringsidkaren eller någon i ett tidigare säljled eller för näringsidkarens räkning har lämnat vid marknadsföringen av varan eller annars före köpet, och

5. åtföljas av den förpackning och andra tillbehör samt anvisningar för installation, montering, användning, förvaring och skötsel som konsumenten med fog kan förutsätta.

3 § Näringsidkaren ska före köpet upplysa konsumenten om sådana förhållanden som rör varans egenskaper eller användning som näringsidkaren känner till eller bör känna till och som konsumenten med fog kan räkna med att bli upplyst om, under förutsättning att informationen kan antas inverka på köpet.

4 § För en vara med digitala delar ska näringsidkaren se till att konsumenten informeras om och tillhandahålls säkerhetsuppdateringar och andra nödvändiga uppdateringar.

Vid ett enskilda tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst gäller näringsidkarens skyldighet enligt första stycket under den tid som konsumenten med fog kan förutsätta uppdateringar. Vid kontinuerligt tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst under en period gäller skyldigheten under tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades eller den längre tid som avtalet löper.

Fel på varan

5 § Varan är felaktig om den avviker från vad som anges i 1 eller 2 § eller näringsidkaren inte uppfyller sin skyldighet enligt 3 eller 4 §, om inte

något annat följer av 6–8 §§. I 9–12 §§ finns bestämmelser om att varan kan vara felaktig även i andra fall.

6 § En vara som avviker från vad som anges i 2 eller 4 § ska inte anses felaktig, om näringsidkaren vid köpet har informerat konsumenten om avvikelsen och konsumenten uttryckligen och separat har godkänt den.

7 § En vara som avviker från vad som anges i 2 § 4 ska inte anses felaktig, om näringsidkaren visar att

1. uppgifterna har rättats före köpet på ett sätt som är likvärdigt med det sätt som uppgifterna först lämnades på,
2. uppgifterna inte har inverkat på köpet, eller
3. uppgifterna har lämnats av någon annan än näringsidkaren och att näringsidkaren inte kände till eller borde ha känt till uppgifterna.

8 § En vara med digitala delar ska inte anses felaktig om den avviker från vad som anges i 1 eller 2 § enbart till följd av att konsumenten inte inom skälig tid har installerat en uppdatering som har tillhandahållits enligt 4 §. Detta gäller dock endast om näringsidkaren har informerat konsumenten om att uppdateringen finns tillgänglig och om konsekvenserna av bristande installation, och konsumentens bristande installation inte har berott på anvisningarna för installationen.

9 § En vara som avviker från vad som anges i 1 eller 2 § till följd av bristande installation av varan ska anses felaktig, om den

1. har installerats av näringsidkaren eller av någon annan för dennes räkning som ett led i att fullgöra köpet, eller
2. har installerats av konsumenten eller någon för dennes räkning och avvikelsen beror på de anvisningar som har tillhandahållits av näringsidkaren eller, i förekommande fall, av leverantören av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i en vara med digitala delar.

10 § Varan är felaktig om den

1. säljs i strid mot ett förbud som har meddelats med stöd av 27 eller 36 § produktsäkerhetslagen (2004:451) eller mot ett annat försäljningsförbud som har meddelats i författning eller av en myndighet väsentligen i syfte att förebygga att den som använder varan drabbas av ohälsa eller olycksfall eller för att annars hindra användning av en vara som inte är tillförlitlig från säkerhetssynpunkt, eller
2. är så bristfällig att dess användning medför påtaglig fara för liv eller hälsa.

11 § Varan är felaktig om näringsidkaren har låtit bli att lämna säkerhetsinformation om varan efter föreläggande enligt produktsäkerhetslagen (2004:451) eller låter bli att lämna sådan information om varans egenskaper eller användning som näringsidkaren enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna, om underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

Första stycket gäller också om föreläggandet eller åläggandet har meddelats varans tillverkare eller någon annan som i tidigare säljled tagit

befattning med varan och näringsidkaren har känt till eller borde ha känt till att föreläggandet eller åläggandet inte har fullgjorts.

12 § Varan är felaktig om tredje man

1. äger varan,
2. har panträtt eller någon annan liknande rätt i varan,
3. har en immaterialrätt i varan som begränsar användningen av den på ett sätt som konsumenten inte med fog kunnat förutsätta, eller
4. påstår att han eller hon har en sådan rätt som anges i 1–3 och det finns sannolika skäl för påståendet.

Varan har dock inte ett rättsligt fel enligt första stycket om det följer av avtalet att konsumenten ska överta varan med den begränsning som tredje mans rätt medför.

Köp av begagnade varor på offentlig auktion

13 § Vid köp av en begagnad vara på offentlig auktion gäller inte 2–4 §§.

En begagnad vara som köps på offentlig auktion ska anses felaktig om den är i sämre skick än konsumenten med fog kunnat förutsätta med hänsyn till varans utropspris och övriga omständigheter.

Näringsidkarens ansvar för fel

14 § Näringsidkaren svarar för fel på varan som har funnits vid avlämnandet och som visar sig inom tre år från denna tidpunkt. Om näringsidkaren har åtagit sig att som ett led i att fullgöra köpet installera varan, gäller ansvaret för fel från när installationen har utförts av näringsidkaren eller av någon annan för dennes räkning.

För en vara med digitala delar där det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls kontinuerligt under en period, svarar näringsidkaren för fel på innehållet eller tjänsten som uppstår eller visar sig under tre år efter det att varan med digitala delar avlämnades eller den längre tid som avtalet löper.

Om konsumenten inte i rätt tid hämtar eller tar emot en vara som hålls tillgänglig för konsumentens räkning och varan försämras därefter, svarar näringsidkaren för försämringen, om den inte enbart beror på varans egen beskaffenhet. Om en försämring av varan uppkommer efter avlämnandet, svarar näringsidkaren för försämringen, om den är en följd av näringsidkarens avtalsbrott.

15 § För en vara med digitala delar svarar näringsidkaren för fel till följd av bristande uppdatering under den tid som gäller för näringsidkarens skyldighet att uppdatera det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

16 § Om näringsidkaren har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder eller om felet är sådant som avses i 10 eller 12 §, svarar näringsidkaren för fel som visar sig även efter den tid som anges i 14 § första och andra styckena.

17 § Ett fel som visar sig inom två år efter det att varan avlämnades, eller i fall som avses i 14 § andra stycket inom den tid som anges där, ska anses

vara ett fel som näringsidkaren svarar för, om inte näringsidkaren visar något annat eller detta är oförenligt med varans eller felets art.

Köp av levande djur

18 § Vid köp av ett levande djur gäller vad som anges i 17 § fel som visar sig inom sex månader efter det att djuret avlämnades.

Vid köp av ett levande djur till ett pris som överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken får näringsidkaren och konsumenten avtala om undantag från första stycket.

19 § En konsument som före köpet av ett sådant djur som anges i 18 § andra stycket har undersökt djuret eller utan godtagbar anledning inte har följt näringsidkarens uppmaning att göra det, får inte som fel åberopa vad han eller hon borde ha märkt vid undersökningen. Detta gäller dock inte om näringsidkaren har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder.

20 § Vid alla köp av levande djur finns bestämmelser för att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvålfärd och respekt för djur i djurskyddslagen (2018:1192) och i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Garantier

21 § En vara är felaktig om näringsidkaren eller någon annan för näringsidkarens räkning genom en garanti eller liknande utfästelse har åtagit sig att under en viss tid svara för varan eller en del av varan eller för en egen- skap hos varan, och varan under den angivna tiden försämras i det avseende som utfästelsen omfattar.

Första stycket gäller inte om näringsidkaren gör sannolikt att försämringen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse eller på vanvård, onormalt brukande eller något liknande förhållande på konsumentens sida.

22 § Konsumenten har rätt att vända sig mot den som har lämnat en garanti eller liknande utfästelse i enlighet med vad som följer av garantin eller utfästelsen.

Om tillverkaren har åtagit sig att svara för varans hållbarhet under en viss tid, har konsumenten alltid rätt att kräva att tillverkaren avhjälpes felet eller företar omleverans enligt 5 kap. 4–7 §§.

23 § Om villkoren för garantin enligt ett garantibevis är mindre fördelaktiga för konsumenten än de som har utfästs i marknadsföring av varan, gäller villkoren enligt marknadsföringen. Det gäller dock inte om marknadsföringen före köpet har anpassats till villkoren i garantibeviset på ett sätt som är likvärdigt med det sätt på vilket marknadsföringen först gjordes.

5 kap. Påföljder vid fel på varan

Påföljder

1 § Om varan är felaktig, får konsumenten enligt 4–11 §§ kräva avhjälpande, omleverans, prisavdrag eller ersättning för att avhjälpa felet eller häva köpet. Dessutom får konsumenten enligt 6 kap. kräva skadestånd. Konsumenten får enligt 3 § även hålla inne betalningen.

Reklamation

2 § Konsumenten får åberopa att varan är felaktig endast om han eller hon lämnar näringsidkaren ett meddelande om felet inom skälig tid efter det att konsumenten borde ha märkt felet (reklamation). En reklamation får i stället göras hos någon som har åtagit sig att för näringsidkarens räkning avhjälpa fel på varan eller hos den som enligt 1 kap. 4 § har förmedlat köpet. En reklamation som görs inom två månader efter det att konsumenten märkt felet ska alltid anses ha gjorts i rätt tid.

Ett krav med anledning av ett fel preskriberas om det inte framställs inom två månader från utgången av tidsperioden för näringsidkarens felansvar enligt 4 kap. 14 § eller inom den längre tid som parterna har avtalat.

Det som föreskrivs i första och andra styckena gäller inte om näringsidkaren har handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder eller om felet är sådant som avses i 4 kap. 10 §.

Rätt att hålla inne betalningen

3 § Konsumenten får hålla inne så mycket av betalningen som behövs för att ge konsumenten säkerhet för hans eller hennes krav på grund av att varan är felaktig.

Rätt till avhjälpande eller omleverans

4 § Konsumenten har rätt att kräva att näringsidkaren avhjälper ett fel på varan eller gör en omleverans. Konsumenten får välja mellan åtgärderna. Näringsidkaren är skyldig att avhjälpa felet eller göra en omleverans endast om åtgärden är möjlig och kan vidtas utan oskälig kostnad för näringsidkaren.

Vid bedömningen av om någon av påföljderna avhjälpande eller omleverans skulle medföra oskälig kostnad för näringsidkaren ska särskild hänsyn tas till

1. vilken betydelse felet har,
2. vilket värde som varan skulle ha haft i felfritt skick, och
3. om den andra påföljden skulle kunna fullgöras till väsentligt lägre kostnad för näringsidkaren och utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

Avhjälpande eller omleverans ska ske inom skälig tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för konsumenten.

5 § Trots att konsumenten kräver en annan påföljd än avhjälpande eller omleverans, har näringsidkaren rätt att vidta en sådan åtgärd, om det kan ske under de förutsättningar som anges i 4 § tredje stycket.

Första stycket gäller inte om konsumenten enligt 8 § har rätt att kräva en annan påföljd utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans eller om konsumenten har avhjälpt felet och det med hänsyn till omständigheterna inte skäligen kunde krävas att konsumenten skulle avvakta avhjälpande eller omleverans från näringsidkarens sida.

6 § Vid omleverans ska näringsidkaren på egen bekostnad ta tillbaka den felaktiga varan.

Om det behövs för avhjälpande eller omleverans ska näringsidkaren ta bort den felaktiga varan och installera en felfri vara eller bära kostnaden för borttagandet och installationen. Denna skyldighet gäller dock endast om varan hade installerats innan felet visade sig och på ett sätt som var förenligt med dess art och ändamål.

7 § Konsumenten ska vid avhjälpande och omleverans göra varan tillgänglig för näringsidkaren. Vid omleverans behöver detta dock inte göras förrän en ny vara levereras.

Rätt till prisavdrag eller hävning

8 § Konsumenten har rätt att kräva prisavdrag som svarar mot felet eller att häva köpet, om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte kan ske inom skälig tid efter reklamationen och utan väsentlig olägenhet för konsumenten. Detsamma gäller om avhjälpan eller omleveransen inte sker i enlighet med kraven i 6 § eller felet kvarstår trots avhjälpande eller omleverans. Om felet med hänsyn till varans karaktär och omständigheterna i övrigt är allvarligt, har konsumenten rätt till prisavdrag eller hävning utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans.

Konsumenten har vidare rätt till ersättning för vad det kostar att avhjälpa felet, till den del denna kostnad inte är oskäligt hög eller täcks genom att konsumenten får prisavdrag.

9 § Om endast en del av de varor som köpet avser är felaktiga, gäller konsumentens rätt till hävning enligt 8 § de felaktiga varorna. Köpet får dock hävas även i fråga om andra varor som köpet avser, om det inte skäligen kan begäras att konsumenten behåller dem.

10 § Konsumenten får inte häva köpet om näringsidkaren visar att felet är ringa.

Konsumenten har inte rätt till prisavdrag vid fel på en begagnad vara som köpts på offentlig auktion.

11 § Vid hävning ska konsumenten meddela näringsidkaren att han eller hon häver köpet.

6 kap. Skadestånd vid näringsidkarens avtalsbrott

Rätt till skadestånd

1 § Konsumenten har rätt till ersättning för den skada han eller hon lider genom att näringsidkaren är i dröjsmål eller varan är felaktig, om inte näringsidkaren visar att dröjsmålet eller felet beror på ett hinder utanför näringsidkarens kontroll

1. som näringsidkaren inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet, och
2. vars följder näringsidkaren inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Om dröjsmålet eller felet beror på någon som näringsidkaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra köpet, är näringsidkaren fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som näringsidkaren har anlitat skulle vara fri enligt första stycket. Detsamma gäller om dröjsmålet eller felet beror på en leverantör som näringsidkaren har anlitat eller någon annan i ett tidigare säljled.

2 § Konsumenten har alltid rätt till ersättning för den skada han eller hon lider genom ett rättsligt fel som fanns vid köpet, om konsumenten varken kände till eller borde ha känt till felet.

Konsumenten har alltid rätt till ersättning för den skada han eller hon lider genom att varan vid köpet avvek från vad näringsidkaren särskilt utfäst.

Skadeståndets omfattning

3 § Skadestånd på grund av näringsidkarens dröjsmål eller vid fel på varan omfattar ersättning för utgifter, inkomstförlust, sådan prisskillnad som avses i 4 § och annan förlust på grund av dröjsmålet eller felet.

Skadestånd vid fel på varan enligt 1 § omfattar även skada som uppkommer på någon annan egendom som tillhör konsumenten eller någon medlem i konsumentens hushåll, om egendomen är avsedd huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

Näringsidkaren och konsumenten får träffa avtal om att ersättning enligt första eller andra stycket inte ska omfatta förlust i näringsverksamhet.

Prisskillnad

4 § Om köpet har hävts och konsumenten gjort ett täckningsköp till högre pris, omfattar skadeståndet ersättning för prisskillnaden mellan de båda köpen, om täckningsköpet gjorts med tillräcklig omsorg och inom skäligen tid efter det att köpet hävdes. Om köpet har hävts utan att ett sådant täckningsköp har gjorts och det finns ett gängse pris för en sådan vara som köpet avser, omfattar skadeståndet ersättning för skillnaden mellan priset enligt köpet och varans gängse pris vid tiden för hävningen.

Jämkning

5 § Om skyldigheten att betala skadestånd på grund av näringsidkarens dröjsmål eller vid fel på varan skulle vara oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, får skadeståndet

jämkas efter vad som är skäligt. I ett sådant fall ska det även beaktas existerande försäkringar och försäkringsmöjligheter på konsumentens sida, den skadeståndsskyldiges möjligheter att förutse och förhindra skadan samt andra särskilda omständigheter.

7 kap. Konsumentens betalningsskyldighet och dröjsmål

Priset för varan

1 § Om ett bestämt pris inte följer av avtalet, ska konsumenten betala vad som är skäligt med hänsyn till varans art och beskaffenhet, gängse pris vid tiden för köpet och omständigheterna i övrigt.

Tidpunkten för betalningen

2 § Om tidpunkten för betalningen inte följer av avtalet, ska konsumenten betala när näringsidkaren kräver det, dock inte förrän varan hålls konsumenten tillhanda.

Avbeställning

3 § Om konsumenten avbeställer varan innan den har avlämnats, har näringsidkaren inte rätt att hålla fast vid köpet och kräva betalning. I stället får näringsidkaren kräva skadestånd enligt 7 och 8 §§.

Konsumentens dröjsmål

4 § Konsumenten är i dröjsmål om priset inte betalas i rätt tid och detta inte beror på näringsidkaren eller något förhållande på dennes sida.

Påföljder vid dröjsmål

5 § Vid konsumentens dröjsmål får näringsidkaren hålla inne varan enligt 2 kap. 2 § andra stycket. Näringsidkaren får välja mellan att kräva att konsumenten betalar för varan och att häva köpet enligt 6 §. Vid hävning får näringsidkaren dessutom kräva skadestånd av konsumenten enligt 7 och 8 §§.

Rätt till hävning

6 § Näringsidkaren får häva köpet om konsumentens dröjsmål med betalningen utgör ett väsentligt avtalsbrott.

Om näringsidkaren har krävt att konsumenten betalar för varan inom en bestämd tilläggstid och om tilläggstiden inte är oskäligt kort, får näringsidkaren häva köpet om konsumenten inte betalar inom tilläggstiden. Medan tilläggstiden löper får näringsidkaren häva köpet endast om konsumenten meddelar att han eller hon inte kommer att betala inom denna tid.

Om varan har kommit i konsumentens besittning, får näringsidkaren häva köpet endast om denne har förbehållit sig rätt till detta eller om konsumenten avvisar varan. Har priset i sin helhet betalats, får näringsidkaren inte häva köpet.

Rätt till skadestånd

7 § Om näringsidkaren häver köpet enligt 6 § eller om konsumenten avbeställer varan enligt 3 §, har näringsidkaren rätt till ersättning för

1. särskilda kostnader som näringsidkaren har haft för att ingå och fullgöra avtalet till den del näringsidkaren inte kan tillgodogöra sig dessa på något annat sätt,

2. särskilda kostnader till följd av hävningen eller avbeställningen, och

3. förlust i övrigt med ett belopp som är skäligt med hänsyn till priset för varan, tidpunkten för hävningen eller avbeställningen, omfattningen av nedlagt arbete och omständigheterna i övrigt.

Näringsidkaren får förbehålla sig en på förhand bestämd ersättning vid hävning eller avbeställning, om den är skälig med hänsyn till vad som normalt kan antas tillkomma en näringsidkare som ersättning enligt första stycket.

8 § Näringsidkaren har inte rätt till ersättning enligt 7 § om konsumenten avbeställer en vara innan näringsidkaren har accepterat ett anbud som konsumenten har lämnat till näringsidkaren.

Näringsidkaren har inte heller rätt till ersättning enligt 7 § om konsumenten visar att dröjsmålet eller avbeställningen beror på lag, avbrott i den allmänna samfärdseln eller betalningsförmedlingen eller något annat liknande hinder som konsumenten inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid köpet och vars följderna han eller hon inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

8 kap. Övriga bestämmelser om köp av varor

Begränsning av skadan

1 § Den skadelidande parten ska vidta skäliga åtgärder för att begränsa sin skada. Om parten inte gör det, får han eller hon själv bära en motsvarande del av förlusten.

Verkningar av hävning

2 § Om köpet hävs bortfaller näringsidkarens skyldighet att överlämna varan och konsumentens skyldighet att betala för varan.

I den utsträckning köpet har fullgjorts ska konsumenten utan onödigt dröjsmål lämna tillbaka varan. Om hävningen sker på grund av näringsidkarens avtalsbrott ska det ske på näringsidkarens bekostnad. Näringsidkaren ska utan onödigt dröjsmål betala tillbaka vad konsumenten har betalat för varan. Återbetalning behöver dock inte göras förrän näringsidkaren har tagit emot varan eller konsumenten visat att varan sänts tillbaka. För en vara med digitala delar där det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls kontinuerligt under en period gäller 9 kap. 15 § första stycket vid näringsidkarens återbetalning.

Var och en får hålla inne vad som tagits emot till dess att den andre ger ut vad som ska lämnas tillbaka samt betalar eller ställer godtagbar säkerhet för skadestånd och ränta som han eller hon kan vara skyldig att betala.

3 § Om köpet hävs ska konsumenten ge ut den avkastning av varan som konsumenten har fått och betala skälig ersättning, om han eller hon har haft någon annan nytta av varan.

Om näringsidkaren ska lämna tillbaka betalningen, ska näringsidkaren betala ränta från den dag denne tog emot betalningen.

Vissa följder av hävning och omleverans

4 § Om konsumenten i samband med hävning av köpet eller vid omleverans inte kan lämna tillbaka varan väsentligen oförändrad och oförminskad, ska konsumenten ersätta näringsidkaren för den minskning i varans värde som är en följd av att varan har försämrats eller minskat.

Första stycket gäller inte om

1. varan har förstörts, kommit bort, försämrats eller minskat genom sin egen beskaffenhet eller något annat förhållande som inte beror på konsumenten,

2. varan har förstörts, försämrats eller minskat till följd av en åtgärd som varit nödvändig för att undersöka om varan är felfri, eller

3. varan har använts av konsumenten för normalt bruk innan omleverans sker eller innan konsumenten insåg eller borde ha insett att det fanns ett fel som ger honom eller henne rätt att häva köpet.

Anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled

5 § Om näringsidkaren är på obestånd, har upphört med sin näringsverksamhet eller inte kan anträffas, har konsumenten rätt att rikta anspråk på grund av fel på varan mot en näringsidkare i tidigare säljled som har överlåtit varan för vidareförsäljning.

Första stycket gäller endast i den utsträckning motsvarande anspråk på grund av felet hade kunnat göras gällande mot näringsidkaren i tidigare säljled av den som förvärvat varan från denne. Ett avtal som inskränker rätten att göra anspråk gällande får dock åberopas mot konsumenten endast om en sådan inskränkning med bindande verkan hade kunnat avtalas mellan konsumenten och näringsidkaren. Bristande reklamation i tidigare led är utan betydelse för konsumentens rätt.

Om konsumenten vill rikta anspråk enligt denna paragraf mot en näringsidkare i ett tidigare säljled, får reklamation enligt 5 kap. 2 § göras hos denne eller hos den näringsidkare som sålt varan. Har reklamation inte gjorts hos näringsidkaren i ett tidigare säljled, förlorar konsumenten sin rätt mot den näringsidkaren, om konsumenten inte underrättar denne om sitt anspråk inom skälig tid efter det att konsumenten insett eller borde ha insett att han eller hon hade anledning att framställa anspråket.

Risken för vissa meddelanden

6 § Om ett meddelande som konsumenten ska lämna till näringsidkaren eller någon annan enligt 3 kap. 4 eller 6 §, 5 kap. 2, 4 eller 11 § eller 5 § i detta kapitel har sänts på ett ändamålsenligt sätt, får meddelandet åberopas även om det försenas, förvanskas eller inte kommer fram. Detsamma gäller ett sådant meddelande med föreläggande av tilläggstid som näringsidkaren kan lämna till konsumenten enligt 7 kap. 6 §.

Förhållandet till näringsidkarens borgenärer

7 § Ett köp av en vara gäller mot näringsidkarens borgenärer i och med avtalet. När ett köp inte avser en bestämd vara, blir köpet dock inte gällande mot borgenärerna förrän någon åtgärd har vidtagits genom avskiljande eller märkning av varan, anteckning om varan i en bokföringshandling eller på något annat sätt så att det framgår att varan är avsedd för konsumenten.

9 kap. Avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster

Tillhandahållande

1 § Om tiden för tillhandahållande av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte följer av avtalet, ska tillhandahållandet ske utan onödigt dröjsmål.

Ett digitalt innehåll är tillhandahållet när konsumenten ges tillgång eller åtkomst till innehållet eller ett medel som är lämpligt för att få tillgång till eller ladda ned det. En digital tjänst är tillhandahållen när den görs tillgänglig för konsumenten.

För digitalt innehåll på ett fysiskt medium ska 2 kap. 1 och 2 §§, 3 § första stycket och 5 och 6 §§ tillämpas, i stället för det som anges i första och andra styckena.

Näringsidkarens dröjsmål

2 § Näringsidkaren är i dröjsmål om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte tillhandahålls inom den tid som följer av 1 §. Näringsidkaren ska visa att tillhandahållandet har skett i tid.

3 § Om näringsidkaren är i dröjsmål gäller 3 kap. 2–5 §§ och 6 kap. om påföljder vid näringsidkarens dröjsmål vid köp av varor.

Vid hävning med anledning av näringsidkarens dröjsmål, ska konsumenten meddela näringsidkaren att han eller hon häver avtalet.

Fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

Vilka krav som ställs och vad som utgör fel

4 § För avtal om tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst gäller 4 kap. 1–4 §§ om krav på varan och 4 kap. 5–8 och 10–12 §§ om fel på varan.

Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls kontinuerligt under en period, ska näringsidkarens uppdateringsskyldighet enligt 4 kap. 4 § första stycket gälla under den avtalade perioden.

5 § Ett digitalt innehåll eller en digital tjänst ska tillhandahållas i den senaste version som fanns tillgänglig när avtalet ingicks, om inte något annat följer av avtalet.

6 § Ett digitalt innehåll eller en digital tjänst som avviker från det som anges i 4 kap. 1 eller 2 § till följd av bristande integrering med konsu-

mentens hårdvara, programvara eller nätanslutning ska anses felaktig, om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

1. har integrerats av näringsidkaren eller av någon annan för dennes räkning, eller

2. har integrerats av konsumenten eller någon för dennes räkning och avvikelser beror på de anvisningar som har tillhandahållits av näringsidkaren.

Näringsidkarens ansvar för fel

7 § Näringsidkaren svarar för fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten som har funnits vid tillhandahållandet och som visar sig inom tre år från denna tidpunkt.

Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ska tillhandahållas kontinuerligt under en period, svarar näringsidkaren för fel på innehållet eller tjänsten som uppstår eller visar sig under den avtalade perioden.

Näringsidkaren svarar för fel till följd av bristande uppdatering under den tid som gäller för näringsidkarens skyldighet att uppdatera det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

I fall som avses i 4 kap. 16 § svarar näringsidkaren för fel som visar sig även efter den tid som anges i första och andra styckena.

8 § Ett fel som visar sig inom ett år från tillhandahållandet av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller inom den avtalade perioden vid ett kontinuerligt tillhandahållande av innehållet eller tjänsten under en period, ska anses vara ett fel som näringsidkaren svarar för, om inte näringsidkaren visar något annat eller detta är oförenligt med innehållets eller tjänstens eller felets art.

9 § Det som anges i 8 § gäller inte om

1. konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutning är oförenligt med de tekniska krav som gäller för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten, förutsatt att näringsidkaren på ett klart och begripligt sätt före avtalets ingående har informerat konsumenten om dessa tekniska krav, eller

2. konsumenten inte i skälig utsträckning samarbetar med näringsidkaren för att med de tekniskt tillgängliga medel som är minst ingripande för konsumenten avgöra om det är konsumentens hårdvara, programvara eller nätanslutning som har orsakat felet, förutsatt att näringsidkaren på ett klart och begripligt sätt före avtalets ingående har informerat konsumenten om konsekvenserna av bristande samarbete.

Påföljder vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten

10 § Vid fel på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten får konsumenten enligt 11 och 12 §§ kräva avhjälpan, omleverans eller prisavdrag eller häva avtalet. Dessutom får konsumenten kräva skadestånd enligt 6 kap. Konsumenten får även hålla inne betalningen enligt 5 kap. 3 §.

Ett krav med anledning av ett fel preskriberas om det inte framställs inom två månader från utgången av tidsperioden för näringsidkarens

felansvar enligt 7 § eller inom den längre tid som parterna har avtalat. Detta gäller inte i fall som avses i 5 kap. 2 § tredje stycket.

11 § Konsumenten har rätt att kräva att näringsidkaren avhjälper felet på det digitala innehållet eller den digitala tjänsten eller gör en omleverans av innehållet eller tjänsten, om åtgärden är möjlig och kan vidtas utan oskälig kostnad för näringsidkaren. Näringsidkaren får välja mellan att avhjälpa felet och att göra en omleverans. Om konsumenten kräver en annan påföljd än avhjälpande eller omleverans, gäller 5 kap. 5 §.

Vid bedömningen av om avhjälpande eller omleverans skulle medföra oskälig kostnad för näringsidkaren ska särskild hänsyn tas till vilken betydelse felet har och vilket värde som det digitala innehållet eller den digitala tjänsten skulle ha haft i felfritt skick.

Avhjälpande eller omleverans ska ske inom skälig tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan kostnad eller väsentlig olägenhet för konsumenten.

12 § Konsumenten har rätt att kräva prisavdrag som svarar mot felet eller att häva avtalet, om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga, inte sker under de förutsättningar som anges i 11 § tredje stycket eller inte kan ske inom skälig tid efter det att konsumenten framställde sitt krav och utan väsentlig olägenhet för konsumenten. Detsamma gäller om felet kvarstår trots avhjälpande eller omleverans. Om felet med hänsyn till det digitala innehållets eller den digitala tjänstens karaktär och omständigheterna i övrigt är allvarligt, har konsumenten rätt till prisavdrag eller hävning utan föregående försök till avhjälpande eller omleverans.

Tillhandahåller näringsidkaren det digitala innehållet eller den digitala tjänsten mot betalning, får konsumenten inte häva avtalet om näringsidkaren visar att felet är ringa.

Vid hävning ska konsumenten meddela näringsidkaren att han eller hon häver avtalet.

Konsumentens betalningsskyldighet och dröjsmål

13 § För konsumentens betalningsskyldighet gäller 7 kap. 1 och 2 §§. Vid konsumentens avbeställning gäller 7 kap. 3 §.

14 § Konsumenten är i dröjsmål om han eller hon inte betalar för det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i rätt tid och detta inte beror på näringsidkaren eller något förhållande på dennes sida.

Vid konsumentens dröjsmål är näringsidkaren inte skyldig att tillhandahålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten.

Näringsidkaren får vid konsumentens dröjsmål välja mellan att kräva att konsumenten betalar och att häva avtalet enligt 7 kap. 6 § första och andra styckena. Om näringsidkaren häver avtalet, får han eller hon dessutom kräva skadestånd enligt 7 kap. 7 och 8 §§.

Övriga bestämmelser

Verkningar av hävning

15 § Om avtalet hävs ska näringsidkaren betala tillbaka det som konsumenten har betalat. Om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten tillhandahålls kontinuerligt under en period, ska näringsidkaren betala tillbaka dels den andel av betalningen som svarar mot den tid under avtalsperioden under vilken det digitala innehållet eller den digitala tjänsten inte var i felfritt skick, dels det som har betalats i förskott för tid efter det att avtalet hävts.

16 § Innehåll som konsumenten har tillhandahållit eller skapat vid användningen av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten och som inte är personuppgifter får inte användas av näringsidkaren efter det att avtalet har hävts.

Näringsidkaren får dock använda sådant innehåll om det

1. inte har något annat användningsområde än det som tillhandahålls av näringsidkaren,

2. endast rör konsumentens verksamhet vid hans eller hennes användning av det digitala innehåll eller den digitala tjänst som tillhandahålls av näringsidkaren,

3. har satts samman med andra uppgifter av näringsidkaren och det inte är möjligt eller endast med oproportionella ansträngningar går att dela upp innehållet, eller

4. har skapats gemensamt med andra och innehållet kan användas av andra konsumenter.

Om avtalet hävs ska näringsidkaren på konsumentens begäran göra innehåll som avses i första stycket tillgängligt för konsumenten, förutom i de fall som anges i andra stycket 1–3. Innehållet ska göras tillgängligt utan kostnad, inom skälig tid och i ett allmänt använt, maskinläsbart format.

17 § Om avtalet hävs får konsumenten inte använda eller låta någon annan använda det digitala innehållet eller den digitala tjänsten. Näringsidkaren får hindra sådan fortsatt användning.

Om ett digitalt innehåll har tillhandahållits på ett fysiskt medium ska konsumenten om näringsidkaren begär det återlämna det fysiska mediet. Återlämnandet ska ske utan onödigt dröjsmål och på näringsidkarens bekostnad. Näringsidkarens begäran ska göras senast 14 dagar efter det att konsumenten meddelade näringsidkaren att avtalet hävs.

Formerna för näringsidkarens återbetalning

18 § Näringsidkaren ska fullgöra sin återbetalningsskyldighet vid prisavdrag och hävning utan onödigt dröjsmål och senast 14 dagar efter det att konsumenten krävde prisavdrag eller meddelade näringsidkaren att han eller hon häver avtalet.

Näringsidkaren ska använda samma betalningssätt som konsumenten använde, om inte konsumenten uttryckligen går med på något annat. Någon avgift för återbetalningen får inte påföras.

Ändring av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst

19 § Näringsidkaren får ändra ett digitalt innehåll eller en digital tjänst som ska tillhandahållas kontinuerligt under en period endast om

1. det följer av avtalet och det där anges ett giltigt skäl till en sådan ändring,
2. ändringen sker utan kostnad för konsumenten, och
3. konsumenten har informerats enligt 20 § om ändringen.

Om ändringen försämrar konsumentens tillgång till eller användning av det digitala innehållet eller den digitala tjänsten i mer än endast obetydlig utsträckning, har konsumenten rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan. Det gäller dock inte om konsumenten har möjlighet att utan extra kostnad behålla det digitala innehållet eller den digitala tjänsten utan ändring och i felfritt skick. Uppsägning ska ske senast 30 dagar från det att konsumenten tog emot information enligt 20 § eller från det att ändringen genomfördes, om det skedde senare. Vid uppsägningen tillämpas 15–18 §§.

Denna paragraf är inte tillämplig om det digitala innehållet eller den digitala tjänsten ingår i ett paket tillsammans med en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst.

20 § Näringsidkaren ska informera konsumenten om en ändring enligt 19 §. Informationen ska vara klar och begriplig.

I fråga om en ändring som avses i 19 § andra stycket ska konsumenten dessutom i skälig tid ha informerats om ändringens egenskaper och tidpunkten för ändringen samt om rätten att säga upp avtalet eller om möjligheten att behålla innehållet eller tjänsten i oförändrat skick.

Informationen enligt andra stycket ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för konsumenten.

Ytterligare bestämmelser

21 § Vid avtal om tillhandahållande av ett digitalt innehåll eller en digital tjänst gäller 8 kap. 1 § om begränsning av skadan, 5 § första och andra styckena om anspråk mot näringsidkare i ett tidigare säljled och 7 § om förhållandet till näringsidkarens borgenärer.

För konsumentens meddelanden enligt 3 och 12 §§ i detta kapitel gäller 8 kap. 6 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2022.
 2. Bestämmelserna i 1 och 9 kap. om avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster i den nya lagen tillämpas även på avtal som har ingåtts före ikraftträdandet, om tillhandahållandet av innehållet eller tjänsten sker efter ikraftträdandet. Bestämmelserna i 9 kap. 19 och 20 §§ tillämpas dock inte på avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.
 3. Genom lagen upphävs konsumentköplagen (1990:932).
 4. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för avtal som omfattas av den lagen och som har ingåtts före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1964:528) om tillämplig lag beträffande internationella köp av lösa saker ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag tillämpas på sådana köp av lösa saker som har internationell karaktär.

Från lagens tillämpningsområde undantas

1. köp av registrerade fartyg och luftfartyg, 2. köp av värdepapper, 3. försäljning genom judiciell myndighets åtgärd eller i exekutiv ordning, <i>samt</i> 4. köp som omfattas av konsumentköplagen (1990:932) eller av artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I).	3. försäljning genom <i>en</i> judiciell myndighets åtgärd eller i exekutiv ordning, <i>och</i> 4. köp som omfattas av konsumentköplagen (2022:000) eller av artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I).

Med köp likställs avtal om leverans av lösa saker som ska tillverkas, om materialet ska tillhandahållas av den som har åtagit sig leveransen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2022.
 2. Den äldre lydelsen av 1 § gäller fortfarande om konsumentköplagen (1990:932) gäller för köpet.

¹ Senaste lydelse 2014:1450.

3 Förslag till lag om ändring i köplagen (1990:931)

Härigenom föreskrivs att 4 § köplagen (1990:931) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	4 §	
Lagen gäller inte i fall då konsumentköplagen (1990:932) är tillämplig.	Lagen gäller inte i fall då konsumentköplagen (2022:000) är tillämplig.	

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2022.
 2. Den äldre lydelsen av 4 § gäller fortfarande om konsumentköplagen (1990:932) gäller för köpet.

4 Förslag till lag om ändring i produktansvarslagen (1992:18)

Härigenom föreskrivs att 11 § produktansvarslagen (1992:18) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

I den *mån* någon är skyldig att ersätta en skada enligt denna lag, har den som *enligt 31 § konsumentköplagen (1990:932) eller 31 § fjärde stycket konsumenttjänstlagen (1985:716)* har lämnat ersättning för skadan rätt att av *honom återfå* vad han betalat.

11 §¹

I den *utsträckning* någon är skyldig att ersätta en skada enligt denna lag, har den som *lämnat ersättning för skadan enligt 31 § fjärde stycket konsumenttjänstlagen (1985:716) eller 6 kap. 3 § andra stycket konsumentköplagen (2022:000)* rätt att av *den ersättningsskyldige få tillbaka* vad han *eller hon* har betalat.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2022.

2. Den äldre lydelsen av 11 § gäller fortfarande om någon har lämnat ersättning enligt 31 § konsumentköplagen (1990:932).

¹ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 1992:1137.

5 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Häri genom föreskrivs¹ att 22 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

En näringsidkare, som vid marknadsföringen erbjuder sig att genom en garanti eller liknande utfästelse under en viss tid svara för en produkt eller del därav eller för en egenskap hos produkten, ska vid försäljningen lämna köparen tydlig information om utfästelsens innehåll och de uppgifter som är nödvändiga för att köparen ska kunna göra den gällande. Information ska även lämnas om att köparens rättigheter enligt lag inte påverkas av utfästelsen.

Utfästelsen och informationen ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för köparen.

En näringsidkare, som vid marknadsföringen erbjuder sig att genom en garanti eller liknande utfästelse under en viss tid svara för en produkt eller del därav eller för en egenskap hos produkten, ska lämna köparen klar och begriplig information om näringsidkarens namn och adress, produktens beteckning, utfästelsens villkor och hur köparen kan göra utfästelsen gällande. Information ska även lämnas om att köparens rättigheter enligt lag inte påverkas av utfästelsen.

Utfästelsen och informationen ska lämnas vid försäljningen och senast vid avlämnandet av produkten. Dessa ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för köparen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2022.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster, i den ursprungliga lydelsen samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG, i den ursprungliga lydelsen.

6 Förslag till lag om ändring i kommissionslagen (2009:865)

Härigenom föreskrivs att 25 § kommissionslagen (2009:865) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §

Har tredje man i egenskap av konsument köpt en vara av en kommissionär, har *tredje man* rätt att mot kommittenten rikta samma anspråk på grund av fel i varan som han eller hon kan göra gällande mot kommissionären, om både kommissionären och kommittenten är näringsidkare och förhållandena i övrigt är sådana som sägs i 46 § första stycket konsumentköplagen (1990:932). Det som sägs i 46 § andra stycket *konsumentköplagen* gäller inte i ett sådant fall.

En tredje man som med stöd av 46 § konsumentköplagen har rätt att rikta anspråk mot en kommissionär i tidigare säljled får göra samma anspråk gällande mot dennes kommittent, om kommittenten är näringsidkare.

Bestämmelserna i 46 § tredje stycket konsumentköplagen om reklamation med anledning av anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled gäller också när tredje man vill rikta anspråk mot någon som är kommittent.

En tredje man som i egenskap av konsument har köpt en vara av en kommissionär har rätt att mot kommittenten rikta samma anspråk på grund av fel i varan som han eller hon kan göra gällande mot kommissionären, om både kommissionären och kommittenten är näringsidkare och förhållandena i övrigt är sådana som anges i 8 kap. 5 § första stycket konsumentköplagen (2022:000). Det som anges i 8 kap. 5 § andra stycket *den lagen* gäller inte i ett sådant fall.

En tredje man som med stöd av 8 kap. 5 § konsumentköplagen har rätt att rikta anspråk mot en kommissionär i tidigare säljled får göra samma anspråk gällande mot dennes kommittent, om kommittenten är näringsidkare.

Bestämmelserna i 8 kap. 5 § tredje stycket konsumentköplagen om reklamation med anledning av anspråk mot näringsidkare i tidigare säljled gäller också när tredje man vill rikta anspråk mot någon som är kommittent.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2022.
 2. Den äldre lydelsen av 25 § gäller fortfarande om konsumentköplagen (1990:932) gäller för köpet.

BILAGA 3

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2021/22:MJU4y

En ny konsumentköplag

Till civilutskottet

Civilutskottet har gett miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2021/22:85 En ny konsumentköplag och eventuella följdmotioner i de delar som berör utskottets beredningsområde.

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att yttra sig över propositionen och över motionerna 2021/22:4384 (SD), 2021/22:4386 (C) yrkandena 1 och 3, 2021/22:4387 (KD) yrkande 4 samt 2021/22:4388 (MP) yrkandena 1 och 2 i de delar som rör utskottets beredningsområde.

Utskottet föreslår att civilutskottet tillstyrker propositionen i dessa delar och avstyrker motionsyrkandena.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (SD, C, KD, MP).

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen en modernisering av konsumenträtten vid köp av varor och när avtal ingås om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster. Alla människor är konsumenter som regelbundet köper och använder olika varor och tjänster. Våra konsumtionsvanor förändras med tiden och det blir allt vanligare att handla på nätet och över gränserna. Nya digitala produkter utvecklas konsumenter kan strömma eller ladda ned och som också kan integreras med eller kopplas till olika varor. Digitalt innehåll kan också tillhandahållas i utbyte mot konsumentens personuppgifter. Regeringen föreslår nu en ny konsumentköplag som syftar till att anpassa reglerna till denna utveckling och stärka konsumentskyddet. Den nya lagen ska reglera vad som gäller för leverans av varor och digitalt innehåll och vid dröjsmål med att leverera eller betala. Lagen ska också reglera vad som utgör fel på en vara eller ett digitalt innehåll, vem som ansvarar för felet och vilken rätt konsumenten har att få felet avhjälpt. För att stärka konsumentskyddet och förbättra varors hållbarhet föreslår regeringen att alla fel som visar sig under två år efter köpet av en vara som utgångspunkt ska anses vara fel som näringsidkaren ansvarar för, vilket är en förlängning från dagens sex månader.

Regeringen föreslår dessutom att det införs vissa särskilda regler vid konsumentköp av levande djur. Syftet är att få till stånd en mer ändamålsenlig ordning för både näringsidkare och konsumenter samt bidra till en god djurvälstånd och respekt för djur vid sådana köp. Förslagen i propositionen genomför EU-direktiven om försäljning av varor och om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2022.

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:4384 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) anförs att den nya konsumentköplagen inte ska gälla för köp av levande djur som överstiger en tiondels prisbasbelopp och tillkännager detta för regeringen.

I kommittémotion 2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 1 anförs att köp av levande djur ska undantas från konsumentköplagens regler i enlighet med utredningens alternativa lagtextförslag. I yrkande 3 i samma motion anförs att konsumentens val av påföljd vid konstaterade fel inte ska reglera närmare i enlighet med utredningens förslag.

I kommittémotion 2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 4 anförs att köp av levande djur inte ska ingå i konsumentköplagens tillämpningsområde utan att köplagen i stället ska tillämpas på dessa transaktioner.

I motion 2021/22:4388 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 1 anförs att en utredning ska tillsättas skyndsamt för att arbeta fram underlag till en särskild lagstiftning som hanterar köp och försäljning av levande djur där djurens välmående är en tydlig parameter, liksom köparens och säljarens ansvar. I yrkande 2 i samma motion anförs att en utvärdering av konsumentköplagen med avseende på handel med levande djur bör göras tre år efter lagens genomförande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att det behövs en mer ändamålsenlig ordning för både näringsidkare och konsumenter när det gäller konsumentköp av djur. Att det har funnits behov av att se över nuvarande ordning för köp av levande djur har också tidigare påpekats av riksdagen. Med denna utgångspunkt välkomnar utskottet regeringens förslag om att införa vissa särskilda regler vid konsumentköp av djur. Utskottet delar regeringens bedömning att dessa regler kan bidra till en god djurvälstånd och till respekt för djur vid denna typ av köp.

Vidare konstaterar utskottet att regeringen noggrant analyserat om det vore en lämpligare lösning att helt undanta köp av levande djur från konsumentköplagstiftningen med följden att dessa köp i så fall skulle omfattas av köplagen. Regeringen understryker att köplagen och konsumentköplagen innefattar två i princip helt fristående regelkomplex som tjänar skilda syften. Regeringen anför att en mer ändamålsenlig lagstiftning vid köp av levande djur uppnås genom en avvägning mellan näringsidkarens behov av särreglering, intresset av att säkerställa ett högt konsumentskydd och intresset av en god djurvälstånd. En sådan avvägning görs enligt regeringen bäst genom att köp av levande djur alltför omfattas av den tvingande konsumentregleringen men att vissa undantag möjliggörs. Utskottet gör ingen annan bedömning.

När det gäller frågan om huruvida dyrare levande djur ska omfattas av reglerna för konsumentköp har regeringen bedömt att det finns ett behov av särregler för handeln med dyrare levande djur och har föreslagit dels ett kompletterande undantag från presumtionsregeln vid fel på djur vars pris överstiger en tiondel av prisbasbeloppet, dels att konsumenten som fel inte får åberopa vad hen borde ha märkt vid en undersökning av ett sådant dyrare djur. Utskottet konstaterar att regeringens förslag i dessa delar är väl avvägda och gör således ingen annan bedömning.

Frågan om avhjälpande eller omleverans rör den rätt för konsumenten att välja åtgärd som uttryckligen anges i varudirektivet¹. Regeringen anser att

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG.

konsumentens rätt att välja mellan de två åtgärderna är en aspekt som är viktig att bejaka och att det är angeläget att uppmuntra konsumenten att också använda sig av den valfriheten. Att reparera varor i stället för att byta ut dem mot nya varor kan enligt regeringen främja en mer hållbar och ansvarsfull konsumtion och kan på sikt även bidra till att öka produkternas hållbarhet. Utskottet ställer sig bakom denna bedömning.

Förslagen till särreglering av köp av levande djur innebär enligt regeringens bedömning att näringsidkarnas ställning stärks något på bekostnad av konsumenternas. Förslagen syftar samtidigt till ökad förutsebarhet och till att begränsa antalet rättsliga tvister mellan parterna med den risk för kostnader som sådana för med sig för konsumenten. De negativa konsekvenserna för konsumenterna av förslagen i denna del bedöms av regeringen bli begränsade. Förslagen bedöms enligt regeringen leda till att de näringsidkare som säljer framför allt hästar, hundar och katter får bättre möjligheter att träffa avtal med konsumenter som inte leder till rättsliga tvister i efterhand med den risk för kostnader som sådana för med sig. Utskottet delar regeringens bedömningar i dessa delar och har förtroende för att regeringen kommer att följa upp lagstiftningen och dess tillämpning för att säkerställa att reformen fått avsedd effekt.

Sammanfattningsvis anser miljö- och jordbruksutskottet således att civilutskottet bör tillstyrka propositionen i de delar som rör miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde och avstyrka motionerna 2021/22:4384 (SD), 2021/22:4386 (C) yrkandena 1 och 3, 2021/22:4387 (KD) yrkande 4 samt 2021/22:4388 (MP) yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 3 mars 2022

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Jessica Rosencrantz (M), Hanna Westerén (S), Isak From (S), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Betty Malmberg (M), Malin Larsson (S), Magnus Oscarsson (KD), Marlene Burwick (S), Jakob Olofsgård (L), Staffan Eklöf (SD), Mats Nordberg (SD), Jon Thorbjörnson (V), Åsa Coenraads (M) och Peter Helander (C).

Avvikande meningar

1. En ny konsumentköplag (SD)

Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD) och Mats Nordberg (SD) anför:

En katt är inte en diskmaskin. Även om ett levande djur i lagens mening betraktas som en vara är det orimligt att likställa levande djur med döda ting. Reglering av köp av levande djur görs i dag genom konsumentköplagen, men precis som utredningen framhåller är dagens lagstiftning inte fullgod, främst när det kommer till fel i varan, den omvända bevisbördan och reklamationsfristen. En säljare kan tvingas köpa tillbaka ett djur i försämrat skick efter många år och kan dessutom bli skadeståndsskyldig på stora belopp, ibland överstigande värdet.

Det svenska djurskyddet ska vara präglad av höga ambitioner. Utdragna processer leder till att djuren kan hamna i kläm. Den vårdplikt som gäller då köparen vill häva köpet eller kräva avhjälpande/omleverans innebär många gånger i praktiken att djuret inte får den omsorg det behöver trots att djurskyddslagen följs, då köparen oftast inte vill lägga mer tid eller pengar på djuret. En häst som ställs av och inte tränas eller tävlas riskerar att få sin ursprungliga skada förvärrad, ådra sig andra skador och få en nedsatt psykisk hälsa.

Osäkerheten kring bevisbörda och reklamationsfrist just gällande levande djur gör att många uppfödare, framför allt de mindre näringsidkarna, är tveksamma till att sälja till privatpersoner. Det innebär en stor ekonomisk risk att under lång tid vara skadeståndsansvarig, och uppfödaren har begränsade möjligheter att påvisa fel som beror på omständigheter på köparens sida. Dessa förutsättningar bidrar till att den illegala importen av djur kan fortgå, då det finns en efterfrågan av framför allt hundar på den svenska marknaden. Detta är dåligt ur ett djurskyddsperspektiv, då import ofta sker från valpfabriker där djuren behandlas illa, men leder också till att privatpersoner kan hamna i ekonomiska svårigheter då oklarhet uppstår kring vem som ska stå för veterinärkostnader om det importerade djuret behöver vård.

I propositionen föreslås vissa undantag för köp av levande djur. När priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet ska köparen före köpet undersöka djuret för att vid reklamation kunna åberopa fel som han eller hon borde ha märkt vid undersökningen. Regeringen föreslår också att den omvända bevisbördan enbart ska gälla i sex månader vid köp av levande djur med möjlighet för näringsidkaren och konsumenten att avtala om undantag från näringsidkarens ansvar. Detta är förvisso ett steg i rätt riktning för att stärka djurskyddet, men det är inte tillräckligt. Vår uppfattning är att levande djur inte kan likställas med andra varor och att utredningens förslag inte räcker. Den delas av flera tunga remissinstanser, t.ex. Lantbrukarnas Riksförbund och Sveriges Veterinärförbund. Liksom andra remissinstanser påpekat kan dessa

särkrav dessutom bli till nackdel för konsumenten och försämra konsumentskyddet. För en säljare är det mycket svårt att bevisa vad som hänt efter att djuret kommit i köparens besittning. Säljaren får sällan tillgång till djuret för en egen undersökning, än mindre beslutanderätt vid eventuella åtgärder. Så är inte fallet när det kommer till andra produkter, såsom exempelvis vitvaror eller möbler. Regeringens förslag om att konsumenten ska kunna välja mellan omleverans och avhjälpande är därför problematiskt när det kommer till levande djur. Att den omvända bevisbördan nu föreslås förlängas till två år gör det än mer viktigt att ha en annan reglering av köp av levande djur. Fokus måste ligga på djurets välbefinnande, och tydliga avtalsvillkor mellan köpare och säljare är nödvändigt för att undvika onödigt processande.

Konsumentköplagens avsikt är att jämma ut styrkeförhållandet mellan köpare och säljare och lagen tar sikte på det faktum att en konsument oftast är i underläge gentemot en näringsidkare. Så är dock inte fallet när det kommer till köp av levande djur från uppfödare. Tvärtemot stora butikskedjor och andra företag, som konsumenter till största del handlar varor ifrån, har uppfödaren många gånger djuruppfödning som en hobby. Den konsument som tänkt köpa ett djur för tusentals kronor förväntas ha läst på om rasen och satt sig in i vad som krävs för att ta hand om djuret. Han eller hon hamnar således i ett likbördigt kunskapsläge och är även ekonomiskt jämbördig med säljaren, om inte i överläge. Självklart förväntas även köpare av djur från exempelvis zoobutiker besitta den kunskap som krävs för att på ett ändamålsenligt sätt sörja för djurets välbefinnande. Dessa köp är dock inte processdrivande på samma sätt som dyrare köp som görs genom uppfödare, vilket gör att köplagen är mer lämpad för större köp av levande djur. Köp av levande djur mellan privatpersoner eller mellan näringsidkare regleras redan i dag i köplagen.

Utredningen föreslår som alternativ lagtext ytterligare en punkt under 1 kap. 8 § enligt följande: Lagen gäller inte köp av levande djur där priset överstiger en tiondel av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

En sådan avgränsning skulle innebära att de flesta köp av levande djur från uppfödare som betraktas som näringsidkare i stället faller under köplagen, medan konsumentköplagen fortsätter att tillämpas på köp av mindre sällskapsdjur eller andra levande djur från exempelvis zoobutiker. Detta skulle stärka djurskyddet.

Mot bakgrund av vad vi nu har anfört anser vi att civilutskottet bör tillstyrka kommittémotion 2021/22:4384 av Angelica Lundberg m.fl. (SD).

2. En ny konsumentköplag (C)

Kristina Yngwe (C) och Peter Helander (C) anför:

Regeringens förslag innebär en förbättring vad avser handeln med levande djur, jämfört med den trubbiga konsumentköplag som i dag ger mycket

oönskade konsekvenser. Tyvärr innebär inte förslaget att de särskilda förhållanden som råder på marknaden för handel med levande djur fullt ut beaktas. Till skillnad från andra marknader där säljare ofta utgörs av stora företag med väsentligt större resurser och ett informationsövertag, präglas handel med djur ofta av mindre aktörer som enbart genomför enstaka försäljningar under ett år – detta särskilt avseende djur som representerar större värden, såsom exempelvis hästar. Mot bakgrund av de lågt ställda krav som enligt rättspraxis medför att en säljare ska beaktas som näringsidkare i konsumentköplagens mening medför detta att det jämbördiga förhållande som lagen ämnar upprätta mellan köpare och säljare generellt i stället kommer att innebära en fördel för köparna på marknaden.

Förslaget medför enligt huvudregeln att en säljare då ska kunna bevisa att det inte fanns något fel vid köptillfället i upp till ett halvår, inom vilket många förändringar kan uppkomma hos ett djur. Fel i levande djur är nämligen inte jämförbara med de fel som uppkommer i döda varor. Den besiktningsplikt som regeringen lägger fram i sitt förslag kan inte heller väntas ge önskat resultat, givet att köp redan i dag ofta föregås av omfattande undersökningar som senare har obefintligt eller mycket litet värde som bevis i en rättegång. Vidare blir det tydligt att den föreslagna lagen inte beaktar djurens välmående på ett tillfredsställande sätt, då den på samma sätt som dagens konsumentköplag kommer att vara processdrivande. Det är redan i dag vanligt förekommande att djuren under den långa period som en process kan vara blir lidande av bristande förhållanden samt underhåll.

Centerpartiet menar i stället, i likhet med utredarens alternativa förslag till lagtext, att köp av dyrare levande djur ska undantas från konsumentköplagens regler för att i stället regleras inom ramen för köplagen, detta för att både köpare och säljare bättre ska kunna anpassa avtal om köp i enlighet med de speciella förhållanden som råder vid köp av levande djur. Genom en sådan lösning kan vidare sedvana och praxis på marknaden utvecklas för att undvika långdragna processer där djuren blir lidande.

Vidare är regeringens förslag att konsumenten ska tillerkännas rätt att välja mellan avhjälpan och omleverans som påföljd vid konstaterade fel inte ändamålsenligt. Det riskerar att motverka omställningen till den cirkulära ekonomin samt att motverka rätten till reparation genom att konsumenterna i större utsträckning väljer nya produkter framför att reparera och åtgärda de fel som uppstått i de ursprungliga. Ur hållbarhetsperspektiv är detta vidare problematiskt då det riskerar att förbruka varor och resurser som annars hade kunnat fortsätta att användas efter reparation. Kort sagt skulle förslaget driva på resursslöseriet i en tid när vi måste ta omställningen till hållbar konsumtion på största allvar.

Mot bakgrund av vad vi nu har anfört anser vi att civilutskottet bör tillstyrka kommittémotion 2021/22:4386 av Ola Johansson m.fl. (C) yrkande 1 och 3.

3. En ny konsumentköplag (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Regeringen föreslår att det införs vissa särskilda regler vid konsumentköp av levande djur. De särskilda reglerna som föreslås ska framför allt gälla vid köp av dyrare djur och för dessa köp ska det införas en undersökningsplikt för konsumenten. Regeringen föreslår även att man bibehåller en presumtionsregel om sex månader för köp av djur, medan det vid köp av dyrare djur ska gå att helt avtala bort presumtionsregeln.

Djurnäringen har länge kritiserat hur konsumentköplagen behandlar levande djur som vilka varor som helst. Djur är inte vilka varor som helst, utan de är levande varelser där psyke och fysik samspelar och där olika omständigheter påverkar hur de betar sig. Mot den bakgrunden är det förståeligt att regeringen föreslår att införa särskilda regler vid köp av levande djur. Kristdemokraterna välkomnar regeringens förslag om att presumtionsregeln ska gå att avtala bort vid köp av dyrare djur och att det ska införas en undersökningsplikt för konsumenten. Vi hade dock gärna sett att regeringen gått ännu längre.

Inom djurnäringen har det länge funnits ett stort missnöje med att köp av levande djur regleras i konsumentköplagen. Vid försäljning av dyra djur är maktbalansen mellan parterna ofta inte så tydlig som den är i ett traditionellt förhållande mellan en näringsidkare och konsument. Försäljning av dyra djur sker dessutom ofta i en liten skala där det inte alltid är givet i vilken egenskap parterna agerar, som näringsidkare och konsument eller som privatpersoner.

Kristdemokraternas uppfattning är att levande djur inte ska ingå i konsumentköplagens tillämpningsområde, utan i stället ska köplagen tillämpas på dessa transaktioner. Det är en förändring som länge har efterfrågats av djurnäringen genom bl.a. Sveriges Veterinärförbund, Lantbrukarnas Riksförbund och Svenska Kennelklubben.

Den oföroutsägbarhet som följer av konsumentköplagen har gjort att näringsidkare inom djurnäringen i allt större utsträckning börjat dra sig för att sälja dyra djur till konsumenter. Kristdemokraterna anser att detta är problematiskt eftersom det kan få betydande negativa effekter på djurnäringen. Det är också problematiskt eftersom det riskerar att få konsumenter att söka sig till handel med djur som förs in från utlandet i strid med införsel förbud eller under andra tvivelaktiga förhållanden.

Köplagen ställer högre krav på köparen att ta reda på mer om djuret inför köpet. Det är något som är eftersträvansvärt när det kommer till levande djur eftersom det inte är en vara bland alla andra. Om köparen tar reda på mer om djuret innan transaktionen görs leder det till färre tvister, vilket är till gagn för både köpare och säljare, men inte minst till gagn för djuret som ofta riskerar att råka illa ut vid långa och utdragna rättstvister.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört anser jag att civilutskottet bör tillstyrka kommittémotion 2021/22:4387 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 4.

4. En ny konsumentköplag (MP)

Maria Gardfjell (MP) anför:

Det är bra att Sverige får en starkare konsumentköplag. Det har funnits ett behov av det länge och det är oerhört viktigt för konsumenter, som oftast befinner sig i ett underläge när de köper en vara, att det finns ett starkt konsumentskydd.

Propositionen är ett tydligt steg framåt i de delar som Miljöpartiet drivit på under sin tid i regeringen, bl.a. i fråga om två års presumtionsregel för varor generellt, vilket är bra eftersom det ger incitament till hållbarare varor. Sverige behöver ligga i framkant. Det är också bra att vi äntligen skrivit in några särskilda regler för levande djur, vilket är välbehövligt eftersom djur är levande varelser. Däremot är propositionen inte tillräcklig och det finns farhågor att lagstiftningen kan bidra till att djur blir negativt påverkade.

Vi ifrågasätter varför regeringen inte har tagit till vara möjligheten att undanta försäljning av levande djur från den föreslagna lagen om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal, i enlighet med möjligheten som ges i EU:s direktiv (2019/771). Det var en brist att utredningen som låg till grund för propositionen inte hade till uppdrag att utreda hur reglerna påverkar djur utan enbart skulle se till relationen konsumenter/näringsidkare. Därför anser vi att det behöver tillsättas en ny utredning som tittar på handel med levande djur utifrån konsumentens och djurens perspektiv.

Konsumentköplagens hela syfte är att skydda konsumenter vid köp av varor där köparen är konsument och säljaren är näringsidkare. Djurens perspektiv har aldrig täckts in, vilket är en brist. I den nya konsumentköplagen finns ett fåtal särregleringar för djur, men inte i den utsträckning som är behövs.

Miljöpartiet anser att det behövs en särskild lagstiftning då det gäller handel med levande djur. Det finns flera anledningar till att levande djur borde hanteras separat från konsumentköplagen. Efter att ha tagit del av alla remissvar som inkommit kring förslaget på ny konsumentköplag ser vi att för lite av det som djurskyddsorganisationerna förordat som förändringar tagits hänsyn till i propositionen som nu ligger på bordet. Utredningen och flera remissinstanser har bl.a. pekat på flera risker för djurvälståndet vid tvist, vilket Miljöpartiet håller med om. Tillräcklig hänsyn har dock inte tagits till de riskerna vid utformningen av propositionen.

De synpunkter som förts fram i remissvaren som inkommit från Svenska Kennelklubben (SKK), Sverak och Veterinärförbundet borde ha legat till grund för regeringens förslag.

Miljöpartiet anser därför att en ny grundlig utredning om handel med levande djur måste göras. Effekterna för djurvälståndet vid köp och försäljning av djur måste finnas med och tas relevant hänsyn till.

Miljöpartiet anser också att en utvärdering av konsumentköplagen med avseende på handel med levande djur bör göras tre år efter lagens genomförande. Flera anledningar till att vi anser detta punktats upp här nedan.

- Levande djur är väsentligen annorlunda beskaffade än de varor som lagen i allmänhet avser. En hundvalp eller kattunge som lämnar uppfödaren vid bara några få veckors ålder kommer att utvecklas till stor del utifrån sin miljö, mat och övrig omvårdnad hos den som köper den lilla varelsen. Det går inte att likställa levande djur med döda ting, vilket alla egentligen förstår. Köper du en levande varelse formar du dess framtid helt enkelt. Konsumenten har alltså inte bara rättigheter utan även skyldigheter gentemot ett levande djur. Försäljning av djur och relationen mellan säljare och köpare är mer komplex.
- Djurskyddslagen reglerar djurskyddet men reglerar inte konsumentskyddet vid handel med djur och därför finns en gråzon mellan lagrummen.
- Djur är till skillnad från saker kännande varelser. Det kan kännas självklart men tas inte hänsyn till i konsumentköplagen.
- Konsumentköplagen är orimlig att applicera på levande varelser eftersom de inte kan "varudeklaras" att gälla över tid som det går att göra med en sak.
- Det är olämpligt att ha samma felbegrepp för levande djur som för saker.
- Att presumtionsregeln om att fel som visar sig inom sex månader (enligt förslaget till ny lag) ska anses ha funnits vid avlämnandet är inte rimlig att applicera på levande djur då det är särskilt svårt att i efterhand bedöma om det är säljarens eller köparens ansvar. Djur är i sig föränderliga och påverkas av exempelvis miljöombyte eller nya hanterings- och träningsrutiner.
- Konsumentköplagen utgår från att köparen är i underläge både ekonomiskt och på grund av sämre kunskaper än säljaren och att skyddsbehovet därmed är stort. Men, som även betänkandet tar upp, så stämmer inte det alltid vid handel med djur. Det kan ibland till och med vara tvärtom. När säljaren inte längre kan se till att djuret behandlas, utfodras och tränas så att inga skador uppstår, kan säljaren heller inte ta ansvaret för djuret. Det ankommer oftast helt på köparen, därför vilar ansvaret tungt även på köparen för eventuella uppkomna skador på djuret.
- Det finns ingen möjlighet att vid besiktning i samband med avlämnandet misstänka och därmed upptäcka dolda fel som inte påverkar djurets funktion (exempelvis en inre anatomisk avvikelse utan några som helst störningar av djurets funktion och hälsa). Det är också mycket svårt, ofta omöjligt, att i efterhand kunna göra en bedömning av huruvida skadan fanns vid försäljningen. Både säljare och köpare blir då missnöjda på grund

av detta och veterinärer dras oförskyllt in i påfrestande konflikter och tvister med båda parter.

- Dolda fel, dvs. sådant som inte kunnat upptäckas vid besiktningen och som säljaren inte känt till, är ett särskilt problem, även för veterinärkåren. Till exempel: En häst som säljs har inga symtom på sjukdom eller skada men röntgas av olika skäl hos nya ägaren. En avvikelse upptäcks och ägaren åberopar då ”dolt fel” och vill lämna tillbaka hästen/få omleverans trots att hästens hälsa eller funktion inte är påverkad. Oavsett vem som har rätten på sin sida så sätts en process igång som kan pågå mycket länge och är kostsam och där djuret ofta lider skada genom att det blir mer eller mindre ”övergivet”.
- Konsumentköplagens starka konsumentskydd riskerar att bli ”processdrivande” och då det gäller handel med djur innebär det en ökad risk för att även ”varan” (djuret) kommer till skada.
- En omvänd bevisbörda blir orimlig i sig och ställer ofta krav på en veterinär som inte kan uppfyllas på ett tillfredsställande sätt.
- Att byta ut levande djur eller häva köp fungerar inte på samma sätt som för ett skadat kylskåp. Dels har köparen en känslomässig relation till varan/djuret, dels finns inga likvärdiga kopior.
- Även reglerna om prisavdrag och skadestånd är illa anpassade för ”fel” i levande djur. Det visas bl.a. av att Högsta domstolen i ett prejudikat från 2001 konstaterat att djur inte är ”vilken egendom som helst” och gjort undantag från principen om ersättningstak när det varit fråga om skadestånd för veterinärkostnader (NJA 2001 s. 65 I & II).
- Ett levande djurs egenskaper kan inte garanteras eller förutsättas på samma sätt som för andra varor. Föreningar som SKK har exempelvis villkor i sitt obligatoriska köpeavtal för hund som säger att hunden säljs som sällskapsdjur. Konsumentköplagens tvingande regler trumfar emellertid sådana villkor i konsumentförhållanden, vilket gör att avvikelser från befogade förväntningar om exempelvis jaktenskaper kan utgöra fel.
- När det gäller hundsmuggling har tullen inte tillräckliga verktyg att använda sig av eftersom hundarna ses som varor som har fri rörlighet över gränserna enligt EU:s lagar om fri rörlighet för varor.

Den köprättsliga regleringen är utformad för varor vars kvalitet och egenskaper på olika sätt kan mätas och garanteras. Djur är levande varelser och den köprättsliga regleringen är därför illa anpassad för handel med levande djur. En liknande slutsats drogs vid införandet av konsumenttjänstlagen. Djur är i

och för sig egendom och skulle därför omfattas av konsumenttjänstlagens tillämpningsområde, men de reglerna är anpassade för s.k. resultattjänster. Eftersom arbete på levande djur karaktäriseras av en plikt att visa omsorg, snarare än att prestera ett visst resultat, undantogs levande djur från lagens tillämpningsområde. Att undanta levande djur även från den köprättsliga regleringen och införa särskilda regler för handel med djur skulle forma en mer enhetlig förmögenhetsrätt som, utöver fördelar för djurvälfaerden, kan leda till en mer förutsägbar och ändamålsenlig rättstillämpning.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört anser jag att civilutskottet bör tillstyrka motion 2021/22:4388 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.